

CRNA GORA
MINISTARSTVO ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA

Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori za period 2013 – 2018. godine

AKCIONI PLAN ZA 2017. GODINU

Ljudska prava LGBT osoba

Br.	Aktivnosti za 2017. godinu	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikatori uspjeha
1.	Formiranje Radne grupe za izradu Zakona o registrovanom partnerstvu.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	IV kvartal	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava - budžetska sredstva 3000 EUR	Rješenje o formiranju Radne grupe za izradu Zakona o registrovanom partnerstvu.
2.	Jačati kapacitete i promovisati antidiskriminatorno ponašanje kroz kontinuirano sprovođenje seminara/radionica i treninga (6 seminara + 6 radionica), prema utvrđenom Planu implementacije antidiskriminacionog zakonodavstva, i to za: državne službenike, predstavnike pravosudnih organa, predstavnike lokalnih vlasti, područnih jedinica i ispostava policije, inspekcijских službi i svih drugih koji dolaze u kontakt sa slučajevima diskriminacije .	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	april - decembar	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava- redovna budžetska sredstva 6000 EUR i OEBS-12 000 EUR	Obučene ciljne grupe prema utvrđenom Planu implementacije antidiskriminacionog zakonodavstva.
3.	Informacija o aktivnosti i praksi policije i pravosudnih organa (sudstvo, tužilaštvo) u vezi sa prijavljenim i procesuiranim slučajevima diskriminacije, nasilja, i drugih oblika napada na pripadnike LGBT populacije.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	IV kvartal	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – nije predviđen utrošak finansijskih sredstva	Urađena informacija na osnovu podataka prikupljenih od nadležnih pravosudnih organa i policije.

Seksualna orijentacija i rodni identitet u obrazovanju

Br.	Aktivnosti za 2017. godinu	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikatori uspjeha
4.	Sprovesti obuke za stručne službe srednjih škola za tehnike rada sa LGBT adolescentima. <i>Opis: Jačanje kapaciteta stručnih službi srednjih škola za primjenu alatki za rad s mladima kroz Dvodnevni trening za članove/ice psihološko-pedagoških službi u srednjim školama. Predviđeni trening podrazumijeva interaktivne radionice koje će se fokusirati na stavove i znanja psihološko-pedagoških službi u srednjim školama u odnosu na pravni okvir te socijalni kontekst koji se vezuje za seksualnu orijentaciju i rodni identitet. Trening ima za cilj podizanje svijesti o značaju socijalizacije, postojanja istih/različitih šansi, socijalnoj uključenosti/isključenosti, promišljanje o tome na koji način stereotipi, predrasude, odnosno diskriminatorne prakse i dr...</i>	Ministarstvo prosvjete u saradnji sa NVO Queer Montenegro i NVO Juventas	IV kvartal	NVO Queer Montenegro i NVO Juventas: Projekat "Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori" finansiran od strane Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori. Iznos sredstava: 3000 EUR	Broj konsultacija, savjetovanja, obuka, uključenih školskih pedagoga i psihologa.
5.	Sprovesti informativna savjetovanja za stručne službe osnovnih škola za primjenu LGBT principa. <i>Opis: Jačanje kapaciteta stručnih službi osnovnih škola kroz savjetovanja koja će sprovesti edukovani stručni saradnici srednjih škola za primjenu preventivnih mjera.</i>	Ministarstvo prosvjete u saradnji sa NVO Queer Montenegro i NVO Juventas	IV kvartal	NVO Juventas – na volonterskoj osnovi	Broj savjetovanja, obuhvaćenih saradnika, vršnjačkih edukatora.
6.	Jačanje kompetencija nenasilja i nediskriminacije među mladima. <i>Opis: Sprovođenje promotivnih programa među učenicima, radionica, kampanja protiv nasilja baziranog na seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu, istraživanje i izvještavanje o stavovima, znanjima i iskustvima nastavnog osoblja srednjih škola u Crnoj Gori u odnosu na pitanja koja se odnose na ljudska prava LGBT osoba, odnosno mlade LGBT osobe.</i>	Ministarstvo prosvjete u saradnji sa NVO Queer Montenegro i NVO Juventas	IV kvartal	NVO Juventas: sredstva Kanadske ambasade u Beogradu. Iznos sredstava: 2000 EUR	Broj radionica, učesnika.

Zdravstvena zaštita

Br.	Aktivnosti za 2017. godinu	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikatori uspjeha
7.	Jačanje kapaciteta zdravstvenih radnika i medicinskog osoblja za unapređenje servisa za rad sa LGBT zajednicom.	Ministarstvo zdravlja, JZU i Institut za javno zdravlja	I kvartal	Ministarstvo zdravlja – redovna budžetska sredstva	Aдекватно pružanje zdravstvenih usluga osiguranicima LGBT populacije sa bezbjednošću od bilo kog oblika diskriminacije.
8.	Institucionalizacija odnosa zdravstvenih vlasti sa LGBT zajednicom kroz potpisivanje Memoranduma o saradnji i razvijanje zajedničkih inicijativa.	Ministarstvo zdravlja i JZU	II kvartal	Finansijska sredstva nisu potrebna	Zajedničkom saradnjom i razumijevanjem, uz potpisivanje Memoranduma o saradnji, stvoriće se uslovi za regulisanje obostranih prava i obaveza između JZU i NVO sektora, bez obzira što je sa jednim brojem JZU potpisan Memorandum o saradnju.
9.	Implementacija Pravilnika o kriterijumima za promjenu pola iz medicinskih razloga i interno vođenje evidencija o zainteresovanim osobama za promjenu pola.	Ministarstvo zdravlja, JZU i Fond za zdravstveno osiguranje	Kontinuirano	Ministarstvo zdravlja – redovna budžetska sredstva	U skladu sa Zakonom o socijalnom osiguranju i Pravilnikom o kriterijumima za utvrđivanje medicinskih razloga za promjenu pola, obezbijedit će se interna evidencija o osobama zainteresovanim za promjenu pola koje su dobile odobrenje Fonda za zdravstveno osiguranje.
10.	Priprema vodiča i bršura o pravima LGBT osoba u saradnji sa NVO sektorom.	Ministarstvo zdravlja, JZU i NVO sektor	III kvartal	Donacije	Vodič i brošura o pravima LGBT osoba biće podijeljene svim javnim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori u saradnji sa NVO sektorom.
11.	Uključivanje LGBT predstavnika u proces konsultovanja i donošenja odluka u vezi sa svim pitanjima od interesa za LGBT zajednicu.	Ministarstvo zdravlja, JZU i NVO sektor	Kontinuirano	Ministarstvo zdravlja – redovna budžetska sredstva	Zajedničke aktivnosti učiniće da NVO sektor u svakom trenutku ima odgovarajuće informacije, predloge i sugestije, te da razmjenom mišljenja i zajedničkim radom svakako doprinosi poboljšanju kvaliteta života LGBT populacije.
12.	Održavanje edukativnih radionica za zdravstvene radnike i zdravstvene saradnike u saradnji sa NVO asocijacijama, koje se bave zaštitom prava LGBT populacije.	Ministarstvo zdravlja, JZU i NVO sektor	IV kvartal	Ministarstvo zdravlja – redovna budžetska sredstva	Kroz edukativne radionice zdravstvenim radnicima i zdravstvenim saradnicima približiti značaj pružanja zdravstvenih usluga LGBT populaciji i odnosu zdravstvenih radnika prema LGBT populaciji sa stvaranjem uslova za pružanje zdravstvenih usluga bez bilo kog oblika diskriminacije.

Kulturne promjene, bezbjednost i društveno prihvatanje LGBT osoba

Br.	Aktivnosti za 2017. godinu	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikatori uspjeha
13.	Izveštaj o realizaciji aktivnosti proisteklih iz potpisanih Memoranduma o razumijevanju i saradnji sa lokalnim vlastima u vezi unapređenja položaja i zaštite prava LGBT populacije na lokalnom nivou.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	IV kvartal	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – nema posebnih finansijskih izdataka	Urađen Izveštaj na osnovu podataka prikupljenih od loklanih vlasti
14.	Potpisati Memorandum o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama sa lokalnim vlastima.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Kontinuirano do ispunjenja obaveze	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – nema posebnih finansijskih izdataka	Broj potpisanih memoranduma
15.	Saradnja sa lokalnim vlastima sa kojima je potpisan Memorandum o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	III i IV kvartal	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	Realizovane radionice/seminari/sastanci
16.	Distribucija Zbirke dobrih praksi u politikama za borbu protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta na lokalnom i regionalnom nivou crnogorskim opštinama.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	I kvartal	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – redovna budžetska sredstva	Distribuirana štampana i elektornska verzija Zbirke dobrih praksi u politikama za borbu protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta na lokalnom i regionalnom nivou svim opštinama u Crnoj Gori
17.	Distribucija publikacije “Zabrana diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori u svijetlu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava i Suda pravde EU”.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	I kvartal	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava - redovna budžetska sredstva	Distribuirani primjerci publikacije svim opštinama u Crnoj Gori
18.	Distribucija publikacije “Bezbjednost i osnovna prava: Dimenzije i perspektive sigurnosti LGBT osoba”.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	I kvartal	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava - redovna budžetska sredstva	Distribuirani primjerci publikacije svim opštinama u Crnoj Gori
19.	Obuka za socijalne radnike “ Razbijanje predrasuda i stereotipa prema LGBT populaciji”.	Ministarstvo rada i socijalnog staranja	IV kvartal	TAIEX program podrške Evropske Komisije	Broj stručnih radnika koji je prošao obuku (30 socijalnih radnika).
20.	Štampana publikacije/knjige sa LGBT tematikom.	Ministarstvo kulture u saradnji sa NVO Kvir Montenegro	IV kvartal	Ministarstvo kulture –1300 EUR	Tiraž i kvalitet publikacije, broj distribuiranih primjeraka, medijska pokrivenost.
21.	Panel diskusija sa LGBT tematikom.	Ministarstvo kulture u saradnji sa NVO Kvir Montenegro	IV kvartal	Ministarstvo kulture –900 EUR	Broj učesnika, broj panelista, medijska pokrivenost: broj objava u štampanim i elektronskim medijima.

Sprovođenje zakona

Br.	Aktivnosti za 2017. godinu	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikatori uspjeha
22.	Redovan rad Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije.	Tim povjerenja – UPMUP i članovi Tima iz NVO sektora	I – IV kvartal	Sastanci se održavaju u prostorijama UPMUP te u svrhu održavanja sjednica Tima nema troškova	Intenzivniji kontakti pripadnika LGBT zajednice i policijskih službenika, a u tu svrhu i povećan broj LGBT kontakt policijskih službenika kao i ukupan broj policijskih službenika za senzibilno postupanje sa LGBT zajednicom. Kroz navedeno se jača povjerenje što bi trebalo da dovede do češćeg obraćanja pripadnika LGBT zajednice policijskim službenicima povodom potencijalnih delikata učinjenih na njihovu štetu a koje jedan broj pripadnika ove zajednice ne bi drugačije prijavio zbog straha od stigmatizacije.
23.	Podrška implementaciji LGBT politike i zaštita ljudskih prava LGBT osoba. Opis: Regionalne posjete Tima povjerenja regionalnim centrima i odjeljenjima bezbjednosti. Planirane su dvije posjete. Prikupljanje podataka u vezi sa prijavama LGBT osoba i izrada izvještaja od strane Tima povjerenja o stanju u ovoj oblasti zajedno sa Savjetom sa građanskom kontrolom rada policije. Izvještavanje sjedišta UP o navedenom.	Tim povjerenja – UPMUP i Savjet za građansku kontrolu rada policije	I – IV kvartal	Budžet MUP; potrebno je 1.000 EUR	Povećana profesionalna pažnja policijskih službenika u vezi sa pitanjima od važnosti za LGBT zajednicu Upoznavanje što većeg broja policijskih službenika sa ciljevima rada Tima povjerenja. Uspostavljavanje intenzivnijih neposrednih kontakata pripadnika LGBT zajednice i policije na lokalnim nivoima, radi lakšeg i bržeg obraćanja pripadnika LGBT zajednice policijskim službenicima u slučaju potrebe. Analiza postojećeg stanja u oblasti zaštite prava LGBT zajednice iz policijske nadležnosti i predlaganje modaliteta rješavanja eventualno nastalih problema.
24.	Objavljivanje tematike o bezbjednosti LGBT zajednice na sajtu UPMUP. Opis: Na sajtu UPMUP će se ažurno objavljivati sve relevantne informacije koje su javno dostupne a koje se tiču postupanja policije ili Tima povjerenja u vezi sa LGBT zajednicom. U tom smislu pokrenuće se inicijativa za osmišljavanje posebnog dijela sajta za promociju rada Tima povjerenja.	UPMUP	I – IV kvartal	Nisu potreba finansijska sredstva	Ažurnost objavljivanja. Adekvatna medijska prezentacija.
25.	Informativne radionice namijenjene LGBT zajednici. Opis: Informativne radionice namijenjene LGBT	UPMUP i NVO koje se bave zaštitom prava LGBT zajednice	I – II kvartal	Nisu potrebna finansijska sredstva; planirane informativne radionice odnosno minimum jedna se može održati u	Povećano znanje pripadnika LGBT zajednice o bezbjednosti i krivično – pravnoj zaštiti Pojačan kontakt i povjerenje između

	osobama i aktivistima iz NVO sektora će držati pripadnici Uprave policije, radi pružanja savjeta kako da žrtva nasilja na osnovu seksualnog i rodnog identiteta postupi u smislu blagovremenog kontaktiranja policije, podnošenja kvalitetne prijave itd.			prostorijama NVO	LGBT zajednice i UPMUP.
26.	Širenje mreže LGBT kontakt policijskih službenika i promocija mreže. Opis: U odjeljenjima bezbjednosti će biti određeni LGBT kontakt policijski službenici. Nakon toga mreža koja se sastoji od LGBT policijskih službenika u centrima i odeljenjima bezbjednosti će biti javno promovisana.	UPMUP i Savjet za građansku kontrolu rada policije	III – IV kvartal	Budžet MUP-a; 500 EUR	Ispunjenje cilja iz opisa mjere i jačanje promocije i zaštite prava LGBT zajednice.
27.	Izrada i distribucija priručnika za postupanje policije u slučajevima homofobičnog nasilja i senzibilizacija policije za društveno prihvatanje LGBT zajednice. Opis: Uprava policije će, nakon što NVO Juventas izradi priručnik, ovaj dokument distribuirati svim organizacionim jedinicama Uprave policije. Uprava policije će takođe sav relevantni obrazovni materijal iz ove oblasti distribuirati organizacionim jedinicama policije.	NVO Juventas i UPMUP	III – IV kvartal	Za distribuciju nisu potrebna novčana sredstva	Distribucija dovoljnog broja primjeraka priručnika i ostalog materijala svim organizacionim jedinicama UP.
28.	Trening o LGBT pitanjima za policijske službenike i godišnja konferencija o saradnji policije i LGBT zajednice. Opis: Uprava policije će obezbijediti polaznike iz redova UP, koji do sada nisu prošli obuku. Polaznici će biti iz različitih organizacionih jedinica među kojima je i granična policija. Akcenat će biti senzibilan i pravilan pristup prema transrodnim osobama. Nakon treninga biće realizovana godišnja konferencija na kojoj će se osim treninga predstaviti i rad Uprave policije i Tima povjerenja na zaštiti prava LGBT zajednice.	UPMUP i NVO koje se bave zaštitu prava LGBT osoba – trening UPMUP, Savjet za građansku kontrolu rada policije i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	IV kvartal	Dio sredstava koji se tiču troškova Uprave policije biće finasiran iz Budžeta UP; potrebno 2.000 EUR	Realizovan navedeni trening kao i godišnja konferencija; upoznavanje javnosti sa rezultatima.
29.	Vodič za bezbjednost LGBT osoba. Opis: Specijalizovani vodič za prevenciju od nasilja i postupanje prilikom rizičnih situacija sa praktičnim uputstvima za potrebe LGBT osoba.	UPMUP, Savjet za građansku kontrolu rada policije i Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	III – IV kvartal	Za distribuciju vodiča nisu potrebna finansijska sredstva	Izrada i distribucija vodiča; UPMUP će distribuirati vodič organizacionim jedinicama na terenu.
30.	Praćenje prava na mirno okupljanje LGBT zajednice. Opis: Tim povjerenja će redovno pratiti ostvarenje prava na mirno okupljanje	UPMUP – Tim povjerenja	I – IV kvartal	Nisu potrebna finansijska sredstva	Osnaživanje monitoringa prava na mirno okupljanje. Uključenostu Tima u operativne aktivnosti koje se tiču planiranja obezbjeđenja javnog okupljanja.

	LGBTzajednice; u operativnim štabovima za mirna okupljanja LGBT zajednice će učestvovati član Tima povjerenja.				
31.	Sastanci Tima povjerenja sa predstavnicima Tužilaštva i Suda za prekršaje. Opis: Članovi Tima povjerenja će se sastati sa predstavnicima Tužilaštva i Suda za prekršaje, kako bi se razmotrilo cjelokupno stanje u krivično – pravnoj zaštiti LGBT osoba .	UPMUP – Tim povjerenja	III – IV kvartal	Nisu potrebna finansijska sredstva	Prikupljanje relevantnih informacija, odnosno podataka o podnijetim krivičnim i prekršajnim prijava u vezi sa deliktima počinjenim na štetu LGBT osoba. Analiza postojećeg stanja. Uspostavljanje neposrednije komunikacije LGBT zajednice sa svim relevantnim organima u ovoj oblasti – osim policije dakle to su i tužilaštvo i sud za prekršaje.
32.	Posjeta Tima povjerenja pitomcima Policijske akademije.	UPMUP – Tim povjerenja	III kvartal	Budžet MUP-a – 100 EUR	Jačanje senzibilizacije budućih policijskih službenika; Bolja informisanost pitomaca PA o pravima LGBT zajednice i obavezama policije u postupanju u slučajevima prevencije i zaštite prava ove zajednice.

Mediji

Br.	Aktivnosti za 2017. godinu	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikatori uspjeha
33.	Medijska kampanja o zabrani diskriminacije i afirmaciji antidiskriminatorskog ponašanja .	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	kontinuirano	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava – budžetska sredstva 20 000 EUR	Realizovana medijska kampanja prema medija-planu koji je sadržao emitovanje TV spotova i radijskih džinglova na svim TV i radio stanicama koje se emituju u CG; objavljivanje novinskih oglasa u dnevnim novinama koje se distribuiraju na teritoriji CG; insertacija flajera kroz ukupni tiraž dnevnih novina; mreža bilborda na najfrekventnijim saobraćajnicama i dr. lokacijama.
34.	Edukacija predstavnika medija o senzibilisanom pristupu u izvještavanju o LGBT tematici.	Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u saradnji sa SOGI jedinicom Savjeta Evrope	I kvartal	SOGI jedinica Savjeta Evrope	Broj edukovanih predstavnika štampanih i audio-vizuelnih medija u Crnoj Gori (spisak učesnika).

Sport

Br.	Aktivnosti za 2017. godinu	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikatori uspjeha
35.	Uključenje LGBT osoba u rad Nacionalnih sportskih saveza, kroz predlog, vezano za pripreme nacionalnih i međunarodnih takmičenja.	Ministarstvo sporta	Kontinuirano	Kroz finansiranje saveza Ministarstvo sporta će opredjeljivati, shodno mišljenju istog, sredstva iz kojih se finansiraju aktivnosti uključenja LGBT osoba.	Nedvosmislene i jasne informacije o uključenju (obrazloženje) LGBT osoba u navedene aktivnosti.

Ekonomski rast i LGBT turizam

Br.	Aktivnosti za 2017. godinu	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikatori uspjeha
36.	Promocija, edukacija i podizanje svijesti građana o LGBT turistima.	Ministarstvo održivog razvoja i turizma, NTO, LTO, NVO	Kontinuirano	Ministarstvo održivog razvoja i turizma – redovna budžetska sredstva	Stvaranje pozitivnog ambijenta za sve turiste koji posjete Crnu Goru. Podizanje nivoa znanja o LGBT turistima na regionalnom i međunarodnom tržištu.

Međunarodna LGBT politika

Br.	Aktivnosti za 2017. godinu	Nadležni organ	Rok	Izvor finansiranja	Indikatori uspjeha
37.	Sprovođenje aktivnosti na planu ostvarivanja aktivne uloge na međunarodnoj sceni, sa ciljem promovisanja i poštovanja osnovnih ljudskih prava LGBT osoba.	Ministarstvo vanjskih poslova uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava	I-IV kvartal	Ne zahtijeva dodatne troškove, redovne aktivnosti DKP mreže	Uspostavljena aktivna politika na međunarodnom planu u cilju unapređenja jednakosti i borbe protiv diskriminacije, transfobije i homofobije.
38.	Jačanje saradnje sa pokretima koji se bave pitanjima LGBTI na Zapadnom Balkanu, Ujedinjenom Kraljevstvu, SR Njemačkoj, Kraljevini Holandiji i Malti.	Ministarstvo vanjskih poslova uz podršku Ministarstva za ljudska i manjinska prava	I-IV kvartal	Ne zahtijeva dodatne troškove, redovne aktivnosti DKP mreže	Uspostavljanje kontakata s LGBT pokretima.

MJERE NVO-a

Br.	Aktivnosti za 2017. godinu	Nadležna organizacija	Rok	Izvor finansiranja	Indikatori uspjeha
1.	Priprema i implementacija javne kampanje sa ciljem smanjenja homofobije i transfobije, kao i senzitivizacije društva u odnosu na registrovano partnerstvo.	NVO Juventas, NVO Queer Montenegro, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	I – IV kvartal	Projekat “Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori” finansiran od strane Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori. Dvije privatne donacije dobijene od LGBT osoba iz SAD-a i Njemačke. Iznos sredstava: 12000 EUR	Broj kreiranih poruka kampanje, broj obuhvaćenih osoba, cilj obuhvata: 10% stanovništva Crne Gore
2.	Monitoring kršenja ljudskih prava LGBTIQ osoba i publikovanje izvještaja.	NVO Juventas, NVO Queer Montenegro, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	I – II kvartal	Projekat “Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori” finansiran od strane Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori. Iznos sredstava: 1500 EUR	Broj praćenih slučajeva, broj štampanih i distribuiranih kopija izvještaja.
3.	Panel diskusija o pravnom prepoznavanju promjene pola.	NVO Juventas, NVO Queer Montenegro, Institut za pravne studije, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	I kvartal	Projekat “Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori” finansiran od strane Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori. Iznos sredstava: 400 EUR	Broj učesnika/ca na panel diskusiji. Broj medijskih objava.
4.	Obezbjeđivanje adekvatne podrške i prostora Savjetovalištu za LGBT osobe (DROP IN CENTAR). <i>Opis: Glavni ciljeve mjere je obezbjeđivanje povoljnih uslova ukupne egzistencije i pune socijalne prihvaćenosti osoba drugačije seksualne orijentacije od heteroseksualne i rodnog identiteta.</i> <i>Glavne aktivnosti Savjetovališta za LGBT osobe usmjerene su u pravcu obezbjeđivanje sigurnog i podržavajućeg okruženja za LGBT osobe kao i obezbjeđivanje šire podrške LGBT osobama. One podrazumijevaju: promociju zdravih stilova života kroz edukativne grupne sesije, terenski rad, savjetodavne, konsultativne i edukativne usluge ljekara, širenje socijalne mreže podrške i osnaživanje LGBT zajednice kroz strukturisane i nestrukturisane aktivnosti, web sajt, grupe na društvenim mrežama, kao i psiho socijalnu podršku kroz savjetodavne, konsultativne u edukativne usluge psihologa te „vršnjačke“ savjetodavne usluge.</i>	NVO Juventas, dok je podrška obezbjeđena od Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Ministarstva zdravlja, Glavnog grada Podgorica.	I – II kvartal	Komisija za dodjelu prihoda od igara na sreću, Ministarstvo finansija Iznos sredstava: 15510,50	Broj posjeta Savjetovalištu. Broj korisnika/ca usluga Savjetovališta. Veliki stepen interaktivnosti i učešća tokom sprovođenja aktivnosti Savjetovališta. Povećan nivo informisanosti LGBT osoba o uslugama LGBT Drop in centra Povećan nivo zainteresovanosti LGBT osoba za usluge LGBT Drop in centra Povećan nivo informisanosti porodica i prijatelja LGBT osoba o uslugama LGBT Drop in centra Povećan nivo zainteresovanosti porodica i prijatelja LGBT osoba za usluge LGBT Drop in centra

5.	Jačanje kapaciteta organizacija civilnog sektora u oblasti promocije i zaštite ljudskih prava LGBT osoba. <i>Opis: Ova aktivnost ima za cilj unapređenje kapaciteta organizacija koje će se u svojim lokalnim sredinama baviti pitanjima koje se odnose na drugačiju seksualnu orijentaciju od heteroseksualne i rodni identitet, te poboljšanje njihovih vještina i znanja u cilju smanjenja homofobije i transfobije na lokalnom nivou.</i>	NVO Juventas/organizacije koje sprovode projekte (ukupno 4 organizacije: NVO Otvorena škola, NVO Narativ, NVO Crnogorska HIV Fondacija, NVO Atak). Očekuje se podrška referentnih Ministarstava u čijim oblastima djelovanja će projekti biti sprovedeni: Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava, Ministarstvo rada i socijalnog staranja.	I – II kvartal	Aktivnost se sprovodi u okviru subgranting šeme predviđene projektom "Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori" koji je finansiran od strane Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori. Iznos sredstava: 20 000 EUR	Broj realizovanih projekata u oblasti promocije i zaštite ljudskih prava LGBT osoba. Broj organizacija koje su realizovale svoje projekte. Rezultati projekata koji su realizovani.
6.	Istraživanje stavova poslanika/ca kandidata za poslanike/ce u Skupštini Crne Gore na posljednjim parlamentarnim izborima u vezi sa stavovima i percepcijom ljudskih prava LGBTIQ osoba.	NVO Queer Montenegro, Centar za monitoring i istraživanje -CeMI	II kvartal	4.000,00 Eura. Privatna donacija LGBTIQ osoba iz SAD-a i Njemačke.	Broj učesnika/ca poslanika/ca koji su učestvovali u istraživanju. Broj kandidata za poslanike/ce koji su učestvovali u istraživanju. Broj obuhvaćenih političkih partija.
7.	Analiza programskih stavova političkih partija o ljudskim pravima LGBTIQ osoba.	NVO Queer Montenegro, Centar za monitoring i istraživanje -CeMI	II kvartal	4.000,00 Eura. Privatna donacija od LGBTIQ osoba iz SAD-a i Njemačke.	Broj obuhvaćenih političkih partija. Broj obuhvaćenih programa političkih partija. Broj preporuka/sugestija političkim partijama. Broj unaprijeđenih programa političkih partija nakon publikovanja analize
8.	Formiranje široke koalicije organizacija, institucija, medija, pojedinaca/ki za promociju i zaštitu ljudskih prava LGBTIQ osoba	NVO Queer Montenegro, NVO Juventas	I – IV kvartal	4.000 EUR. Privatna donacija od LGBTIQ osoba iz SAD-a i Njemačke.	Broj uključenih insitucija. Broj uključenih organizacija. Broj uključenih medija. Broj uključenih pojedinaca/ki. Broj održanih sastanaka. Broj inicijativa koalicije. Broj javnih reagovanja. Broj medijskih objava.
9.	Druga godišnja konferencija organizacije "ERA – Savez za jednaka prava LGBTI osoba Zapadnog Balkana i Turske.	ERA – Savez za jednaka prava LGBTI osoba Zapadnog Balkana i Turske, NVO Queer Montenegro, NVO Juventas	I – IV kvartal	50,000 EUR Evropska Komisija, Ministarstvo spoljnjih poslova Savezne Republike Njemačke.	Broj predstavnika/ca Vlada zemalja Zapadnog Balkana i Turske koji/e su učestvovali/e na konferenciji. Broj predstavnika/ca Vlada ostalih zemalja koji/e su učestvovali/e na Konferenciji. Broj organizacija civilnog društva koje su imale predstavnike/ce na Konferenciji. Broj predstavnika/ca EU insitucija koji/e su učestvovali/e na Konferenciji. Broj aktivista/kinja za ljudska prava LGBTIQ osoba koji/e su učestvovali/e na Konferenciji. Broj medijskih objava. Broj inicijativa pokrenutih tokom/nakon Konferencije.
10.	Unapređenje postojećih i kreiranje novih servisa podrške trans i rodno varijantnim osobama.	NVO Queer Montenegro	I – III kvartal	Projekat „Izgradnja trans zajednice u Crnoj Gori“ podržan od strane Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici Iznos sredstava: 3480 EUR	Broj osoba koje učestvuju na grupi samopodrške, broj održanih sastanaka na mjesečnom nivou, broj stručnih sastanaka sa psihologom koji vrši superviziju procesa.

11.	Unapređenje kapaciteta transrodnih i rodno varijantnih osoba za bavljenje aktivizmom u području ljudskih prava i javno djelovanje u vezi sa ljudskim pravima trans, rodno varijantnih i interseksualnih osoba.	NVO Queer Montenegro	I – III kvartal	Projekat „Izgradnja trans zajednice u Crnoj Gori“ podržan od strane Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici. znos sredstava: 1080 EUR	Broj osoba koje su učestvovala na radionicama, broj održanih radionica za izgradnju kapaciteta trans i rodno varijantnih osoba, broj radionica za LGBT zajednicu održanih od strane trans osoba
12.	Kreiranje brošura trans tematike koje će biti distribuirane unutar LGBTIQ zajednice, nadležnim institucijama i opštoj javnosti.	NVO Queer Montenegro	I kvartal	Projekat „Izgradnja trans zajednice u Crnoj Gori“ podržan od strane Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici. Iznos sredstava: 1700 EUR	Broj štampanih brošura, broj medijskih objava, press clipping.
13.	Kreiranje publikacije ličnih priča trans i rodno varijantnih osoba iz Crne Gore i zemalja regiona.	NVO Queer Montenegro	I kvartal	Projekat „Izgradnja trans zajednice u Crnoj Gori“ podržan od strane Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici Iznos sredstava: 1900 EUR	Broj štampanih publikacija, broj medijskih objava, press clipping.
14.	Organizovanje regionalne konferencije za transrodne i rodno varijantne osobe „Transpozijum“.	NVO Queer Montenegro, Trans Mreža Balkan.	I kvartal	Projekat „Izgradnja trans zajednice u Crnoj Gori“ podržan od strane Ambasade Sjedinjenih Američkih Država u Podgorici Iznos sredstava: 4500 EUR	Broj osoba koje će učestvovati na Transpozijumu, broj održanih radionica, broj medijskih objava, press clipping.
15.	Doprinos osnivanju i radu Radne grupe za izradu Zakona o registrovanom partnerstvu.	NVO Juventas, NVO Queer Montenegro, Institut za pravne studije, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava	III kvartal	Privatna donacija LGBTIQ osoba iz SAD-a i Njemačke. Iznos sredstava: 1700 EUR	Broj uključenih organizacija, stručnjaka/inja, tekst zakona.
16.	Doprinos unapređenju zakonodavnog okvira u odnosu na rodni identitet.	NVO Juventas, NVO Queer Montenegro, Institut za pravne studije, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava.	III kvartal	Privatna donacija LGBTIQ osoba iz SAD-a i Njemačke. Iznos sredstava: 1700 EUR	Broj uključenih organizacija, stručnjaka/inja, tekst zakona.
17.	Dvodnevni trening za sudije i tužioce. <i>Opis: Predviđeni trening podrazumijeva interaktivne radionice koje će se fokusirati na stavove i znanja tužilaca i sudija u odnosu na pravni okvir te socijalni kontekst koji se vezuje za seksualnu orijentaciju i rodni identitet. Trening ima za cilj podizanje svijesti o značaju socijalizacije, postojanja istih/različitih šansi, socijalnoj uključenosti/isključenosti, promišljanje o tome na koji način stereotipi, predrasude, odnosno diskriminatorne prakse utiču na formiranje slike o sebi i drugima, razvoj empatije i razumijevanja procesa kroz koji prolaze žrtve diskriminacije, ohrabrivanje refleksije izauzimanja pozitivnog stava, te na kraju kreiranje poštujuće sredine, bez obzira na različitosti, uključujući seksualnu orijentaciju i rodni identitet.</i>	NVO Juventas	II kvartal	Projekat “Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori” finansiran od strane Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori. Iznos sredstava: 5000 EUR	Kvalitet treninga i broj sudija i tuzilaca koji su učestvovali na treningu. Pre i post evaluacija treninga.

18.	Dvodnevni trening za socijalne radnike. <i>Opis: Predviđeni trening podrazumijeva interaktivne radionice koje će se fokusirati na stavove i znanja socijalnih radnika u odnosu na pravni okvir te socijalni kontekst koji se vezuje za seksualnu orijentaciju i rodni identitet. Trening ima za cilj podizanje svijesti o značaju socijalizacije, postojanja istih/različitih šansi, socijalnoj uključenosti/isključenosti, promišljanje o tome na koji način stereotipi, predrasude, odnosno diskriminatorne prakse utiču na formiranje slike o sebi i drugima, razvoj empatije i razumijevanja procesa kroz koji prolaze žrtve diskriminacije, ohrabrivanje refleksije i zauzimanja pozitivnog stava, te na kraju kreiranje poštujuće sredine, bez obzira na različitosti, uključujući seksualnu orijentaciju i rodni identitet.</i>	NVO Juventas, NVO Queer Montenegro, Ministarstvo rada i socijalnog staranja	II kvartal	Projekat "Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori" finansiran od strane Delegacije Evropske Unije u Crnoj Gori. Iznos sredstava: 3000 EUR	Kvalitet treninga i broj zaposlenih centrima za socijalni rad koji su učestvovali na treningu. Pre i post evaluacija treninga.
-----	---	---	------------	---	--

REZIME

Akcioni plan za 2017. godinu za implementaciju Strategije unapređenja kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori 2013-2018. godine, obuhvata trideset osam (38) mjera u primarnoj nadležnosti državnih institucija i osamnaest (18) mjera u primarnoj nadležnosti organizacija civilnog društva. Mjere prema njihovim primarnim nosiocima su sledeće:

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava:

- ✓ Formiranje Radne grupe za izradu Zakona o registrovanom partnerstvu
- ✓ Jačati kapacitete i promovisati antidiskriminatorno ponašanje kroz kontinuirano sprovođenje seminara/radionica i treninga (6 seminara + 6 radionica), prema utvrđenom Planu implementacije antidiskriminacionog zakonodavstva, i to za: državne službenike, predstavnike pravosudnih organa, predstavnike lokalnih vlasti, područnih jedinica i ispostava policije, inspeksijskih službi i svih drugih koji dolaze u kontakt sa slučajevima diskriminacije
- ✓ Informacija o aktivnosti i praksi policije i pravosudnih organa (sudstvo, tužilaštvo) u vezi sa prijavljenim i procesuiranim slučajevima diskriminacije, nasilja, i drugih oblika napada na pripadnike LGBT populacije
- ✓ Izveštaj o realizaciji aktivnosti proisteklih iz potpisanih Memoranduma o razumijevanju i saradnji sa lokalnim vlastima u vezi unapređenja položaja i zaštite prava LGBT populacije na lokalnom nivou
- ✓ Potpisati Memorandum o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama sa lokalnim vlastima
- ✓ Saradnja sa lokalnim vlastima sa kojima je potpisan Memorandum o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama
- ✓ Distribucija Zbirke dobrih praksi u politikama za borbu protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta na lokalnom i regionalnom nivou crnogorskim opštinama
- ✓ Distribucija publikacije "Zabrana diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori u svijetlu sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava i Suda pravde EU"
- ✓ Distribucija publikacije "Bezbjednost i osnovna prava: Dimenzije i perspektive sigurnosti LGBT osoba"
- ✓ Medijska kampanja o zabrani diskriminacije i afirmaciji antidiskriminatornog ponašanja
- ✓ Edukacija predstavnika medija o senzibilisanom pristupu u izvještavanju o LGBT tematici

Ministarstvo prosvjete:

- ✓ Sprovesti obuke za stručne službe srednjih škola za tehnike rada sa LGBT adolescentima
- ✓ Sprovesti informativna savjetovanja za stručne službe osnovnih škola za primjenu LGBT principa
- ✓ Jačanje kompetencija nenasilja i nediskriminacije među mladima

Ministarstvo zdravlja:

- ✓ Jačanje kapaciteta zdravstvenih radnika i medicinskog osoblja za unapređenje servisa za rad sa LGBT zajednicom
- ✓ Institucijalizacija odnosa zdravstvenih vlasti sa LGBT zajednicom kroz potpisivanje Memoranduma o saradnji i razvijanje zajedničkih inicijativa
- ✓ Implementacija Pravilnika o kriterijumima za promjenu pola iz medicinskih razloga i interno vođenje evidencija o zainteresovanim osobama za promjenu pola
- ✓ Priprema vodiča i bršura o pravima LGBT osoba u saradnji sa NVO sektorom
- ✓ Uključivanje LGBT predstavnika u proces konsultovanja i donošenja odluka u vezi sa svim pitanjima od interesa za LGBT zajednicu
- ✓ Održavanje edukativnih radionica za zdravstvene radnike i zdravstvene saradnike u saradnji sa NVO asocijacijama, koje se bave zaštitom prava LGBT populacije

Ministarstvo rada i socijalnog staranja:

- ✓ Obuka za socijalne radnike “ Razbijanje predrasuda i stereotipa prema LGBT populaciji”

Ministarstvo kulture:

- ✓ Štampa publikacije/knjige sa LGBT tematikom
- ✓ Panel diskusija sa LGBT tematikom

Ministarstvo sporta:

- ✓ Uključenje LGBT osoba u rad Nacionalnih sportskih saveza , kroz prijedlog, vezano za pripreme nacionalnih i međunarodnih takmičenja

Ministarstvo održivog razvoja i turizma:

- ✓ Promocija, edukacija i podizanje svijesti građana o LGBT turistima

Ministarstvo vanjskih poslova:

- ✓ Sprovođenje aktivnosti na planu ostvarivanja aktivne uloge na međunarodnoj sceni, sa ciljem promovisanja i poštovanja osnovnih ljudskih prava LGBT osoba
- ✓ Jačanje saradnje sa pokretima koji se bave pitanjima LGBTI na Zapadnom Balkanu, Ujedinjenom Kraljevstvu, SR Njemačkoj, Kraljevini Holandiji i Malti

Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova:

- ✓ Redovan rad Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije.
- ✓ Podrška implementaciji LGBT politike i zaštita ljudskih prava LGBT osoba.

- ✓ Objavljivanje tematike o bezbjednosti LGBT zajednice na sajtu UPMUP.
- ✓ Informativne radionice namijenjene LGBT zajednici.
- ✓ Širenje mreže LGBTkontakt policijskih službenika i promocija mreže.
- ✓ Izrada i distribucija priručnika za postupanje policije u slučajevima homofobičnog nasilja i senzibilizacija policije za društveno prihvatanje LGBT zajednice.
- ✓ Trening o LGBT pitanjima za policijske službenike i godišnja konferencija o saradnji policije i LGBT zajednice.
- ✓ Vodič za bezbjednost LGBT osoba.
- ✓ Praćenje prava na mirno okupljanje LGBT zajednice.
- ✓ Sastanci Tima povjerenja sa predstavnicima Tužilaštva i Suda za prekršaje.
- ✓ Posjeta Tima povjerenja pitomcima Policijske akademije.

NVO Crnogorska asocijacija Queer Montenegro i NVO Juventas:

- ✓ Priprema i implementacija javne kampanje sa ciljem smanjenja homofobije i transfobije, kao i senzitivizacije društva u odnosu na registrovano partnerstvo
- ✓ Monitoring kršenja ljudskih prava LGBTIQ osoba i publikovanje izvještaja
- ✓ Panel diskusija o pravnom prepoznavanju promjene pola
- ✓ Obezbjedivanje adekvatne podrške i prostora Savjetovalištu za LGBT osobe (DROP IN CENTAR)
- ✓ Jačanje kapaciteta organizacija civilnog sektora u oblasti promocije i zaštite ljudskih prava LGBT osoba
- ✓ Istraživanje stavova poslanika/ca kandidata za poslanike/ce u Skupštini Crne Gore na posljednjim parlamentarnim izborima u vezi sa stavovima i percepcijom ljudskih prava LGBTIQ osoba
- ✓ Analiza programskih stavova političkih partija o ljudskim pravima LGBTIQ osoba
- ✓ Formiranje široke koalicije organizacija, institucija, medija, pojedinaca/ki za promociju i zaštitu ljudskih prava LGBTIQ osoba
- ✓ Druga godišnja konferencija organizacije "ERA – Savez za jednaka prava LGBTI osoba Zapadnog Balkana i Turske
- ✓ Unapređenje postojećih i kreiranje novih servisa podrške trans i rodno varijantnim osobama
- ✓ Unapređenje kapaciteta transrodnih i rodno varijantnih osoba za bavljenje aktivizmom u području ljudskih prava i javno djelovanje u vezi sa ljudskim pravima trans, rodno varijantnih i interseksualnih osoba
- ✓ Kreiranje brošura trans tematike koje će biti distribuirane unutar LGBTIQ zajednice, nadležnim institucijama i opštoj javnosti
- ✓ Kreiranje publikacije ličnih priča trans i rodno varijantnih osoba iz Crne Gore i zemalja regiona
- ✓ Organizovanje regionalne konferencije za transrodne i rodno varijantne osobe „Transpozijum“
- ✓ Doprinos osnivanju i radu Radne grupe za izradu Zakona o registrovanom partnerstvu
- ✓ Doprinos unapređenju zakonodavnog okvira u odnosu na rodni identitet
- ✓ Dvodnevni trening za sudije i tužioce
- ✓ Dvodnevni trening za socijalne radnike

CRNA GORA
Ministarstvo za ljudska i manjinska prava

I Z V J E Š T A J

**o realizaciji mjera iz Akcionog plana za 2016. godinu za
implementaciju Strategije unapređenja kvaliteta života
LGBT osoba u Crnoj Gori 2013-2018.**

Podgorica, januar 2017. godine

UVOD

Vlada Crne Gore je 9. maja 2013. godine usvojila "Strategiju za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori 2013-2018". Ovim dokumentom su definisani strateški ciljevi Vlade na unapređenju položaja i poštovanja prava i sloboda LGBT osoba i njihovom boljem društvenom prihvatanju, te, većoj vidljivosti u crnogorskom društvu.

Politika Vlade Crne Gore u oblasti ostvarivanja prava i sloboda LGBT osoba se može sažeti u načelo - "Niko ne smije živjeti u strahu zbog svoje različitosti i biti nevidljiv". Slijedeći ovo načelo, politika Vlade se realizuje kroz implementaciju strateškog koncepta definisanog ovom Strategijom, i kroz širok dijapazon konkretnih aktivnosti nadležnih državnih organa koje se definišu kroz godišnje Akcione planove. Osnovni cilj ovih dokumenata je da se na sistematičan i sveobuhvatan način osigura društvena inkluzija seksualnih manjina i obezbijedi puno poštovanje njihovih prava i sloboda. Ključne oblasti u kojima se realizuju predmetne aktivnosti obuhvatile su njihovu zaštitu na svim nivoima, sistemskim pristupom, ističući prioriteta područja zaštite kao što su: osnovna ljudska prava, obrazovanje, zdravstvena zaštita, bezbjednost i društvena prihvaćenost, socijalne, kulturne i druge potrebe, uz određivanje ciljeva i mjera koje će Vlada preduzimati u petogodišnjem periodu.

U 2016. godini je usvojen Akcioni plan koji je predvidio realizaciju ukupno 57 mjera (od kojih 41 u nadležnosti organa državne organa a 16 u partnerstvu sa nevladinim sektorom). Za implementaciju ovih mjera bili su zaduženi sledeći organi: Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo prosvjete, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Ministarstvo zdravlja, MUP-Uprava policije, Ministarstvo kulture, Uprava za mlade i sport, Ministarstvo održivog razvoja i turizma i Ministarstvo vanjskih poslova.

Ovaj izvještaj daje pregled realizacije svih mjera za period 1. januara - 31. decembar 2016. godine i predstavlja zbir informacija koje su dostavili nadležni državni organi (shodno redosledu mjera navedenom u Akcionom planu za 2016.g.).

SADRŽAJ:

1. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava** - Izrada Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zabrani diskriminacije.
2. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava**- Jačati kapacitete i promovirati antidiskriminatorno ponašanje kroz kontinuirano sprovođenje seminara/radionica i treninga prema utvrđenom Planu implementacije antidiskriminacionog zakonodavstva, i to za: državne službenike, predstavnike pravosudnih organa, predstavnike lokalnih vlasti, područnih jedinica i ispostava policije, inspeksijskih službi i drugih zaduženih za pružanje zaštite od diskriminacije.
3. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava** - Izrada i publikovanje štampanih materijala (flajeri) kojim se promoviše tolerancija prema najranjivijim društvenim grupama, senzibilizuje javnost i pomogne zaštiti njihovih osnovnih ljudskih prava.
4. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava** - Informacija o aktivnosti i praksi pravosudnih organa (policija, sudstvo, tužilaštvo) u vezi sa prijavljenim i procesuiranim slučajevima diskriminacije, nasilja, i drugih oblika napada na pripadnike LGBT populacije.
5. **Ministarstvo prosvjete**- Sprovesti savjetovanja za stručne službe srednjih škola za tehnike rada sa LGBT adolescentima.
6. **Ministarstvo prosvjete** - Sprovesti informativna savjetovanja za stručne službe osnovnih škola za primjenu LGBT principa.
7. **Ministarstvo prosvjete** - Podrška za realizatore predmetnih programa u srednjem obrazovanju koji uključuju ciljeve koji se tiču LGBT problematike za primjenu dodatnog materijala.
8. **Ministarstvo prosvjete** - Jačanje kompetencija nenasilja i nediskriminacije među mladima.
9. **Ministarstvo zdravlja** - Jačanje kapaciteta zdravstvenih radnika i medicinskog osoblja za unapređenje servisa za rad sa LGBT zajednicom.
10. **Ministarstvo zdravlja** - Institucionalizacija odnosa zdravstvenih vlasti sa LGBT zajednicom kroz potpisivanje Memoranduma o saradnji i razvijanje zajedničkih inicijativa.
11. **Ministarstvo zdravlja** - Implementacija Pravilnika o promjeni pola uz interno vođenje evidencija o zainteresovanim osobama za promjenu pola.
12. **Ministarstvo zdravlja** - Priprema vodiča i bršura o pravima LGBT osoba u saradnji sa NVO sektorom.
13. **Ministarstvo zdravlja** - Uključivanje LGBT predstavnika u proces konsultovanja i donošenja odluka u vezi sa svim pitanjima od interesa za LGBT zajednicu.
14. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava** - Izveštaj o realizaciji aktivnosti proisteklih iz potpisanih Memoranduma o razumijevanju i saradnji sa lokalnim vlastima u vezi unapređenja položaja i zaštite prava LGBT populacije na lokalnom nivou..
15. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava** - Potpisati Memorandum o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama sa lokalnim vlastima.
16. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava** - Organizovanje seminara/radionice na temu normativnog i zakonodavnog okvira i politika suzbijanja govora mržnje i zločina iz mržnje prema LGBT osobama u okviru prava EU i prakse razvijenih zemalja članica EU.
17. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava** - Saradnja sa lokalnim vlastima sa kojima je potpisan Memorandum o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama.
18. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava** - Organizovanje panel večeri, u saradnji sa LGBT-NVO i socijalnim, kulturnim centrom, na teme koje su od značaja za unapređenje kvaliteta života LGBT zajednice i drugih manjinskih grupa.
19. **Ministarstvo rada i socijalnog staranja** - Trening za socijalne radnike "Postupanje sa maloljetnim pripadnicima LGBT zajednice, prava i zaštita"..
20. **Ministarstvo kulture** - Panel diskusija "Kvir u novim socio-kulturološkim kontekstima regiona".
21. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava** - Radionica o iskustvima i praksi implementacije zakona o istopolnim zajednicama.
22. **MUP/Uprava policije** - Redovan rad Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije.
23. **MUP/Uprava policije** - Policija u LGBT zajednici.
24. **MUP/Uprava policije** - Regionalne posjete Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije.
25. **MUP/Uprava policije** - Podrška implementaciji LGBT politike i unapređenje bezbjednosti LGBT zajednice.
26. **MUP/Uprava policije** - Terenske posjete policijskoj LGBT kontakt mreži i istraživanje Tima povjerenja o stanju ranije uspostavljene Policijske kontakt LGBT mreže.
27. **MUP/Uprava policije** - Integracija tematike bezbjednosti LGBT zajednice na policijskom portalu.
28. **MUP/Uprava policije** - Informativne radionice o bezbjednosti LGBT zajednice.
29. **MUP/Uprava policije** - Zaštita ljudskih prava LGBT osoba i policijska praksa.
30. **MUP/Uprava policije** - Promocija policijske LGBT kontakt mreže.

31. **MUP/Uprava policije** - Izrada i distribucija (dopunjenog) priručnika za postupanje policije u slučajevima homofobičnog nasilja.
32. **MUP/Uprava policije** - Senzibilizacija policije za društveno prihvatanje LGBT zajednice.
33. **MUP/Uprava policije** - Godišnja konferencija o saradnji policije i LGBT zajednice.
34. **MUP/Uprava policije** - Vodič za bezbjednost LGBT osoba.
35. **MUP/Uprava policije** - Trening o LGBT pitanjima za policijske službenike.
36. **MUP/Uprava policije** - Praćenje prava na mirno javno okupljanje LGBT zajednice.
37. **Ministarstvo za ljudska i manjinska prava** - Medijska kampanja o zabrani diskriminacije i afirmaciji antidiskriminatorskog ponašanja.
38. **Uprava za mlade i sport** - Uključenje LGBT osoba u pripremi i organizaciji Nacionalnih i međunarodnih sportskih takmičenja.
39. **Ministarstvo održivog razvoja i turizma** - Informator o LGBT turizmu.
40. **Ministarstvo održivog razvoja i turizma** - Edukacija i podizanje svijesti građana o LGBT turistima.
41. **Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija** - Jačanje saradnje sa NVO koje se bave pitanjima LGBT, kako u zemlji tako i u zemljama u kojima Crna Gora ima diplomatsko konzularnu mrežu.

Prilozi:

- Prilog I** Informacija o aktivnosti i praksi pravosudnih organa (policija, sudstvo, tužilaštvo) u vezi sa prijavljenim i procesuiranim slučajevima diskriminacije, nasilja, i drugih oblika napada na pripadnike LGBT populacije
- Prilog II** Izveštaj o realizaciji aktivnosti proisteklih iz potpisanih Memoranduma o razumijevanju i saradnji sa lokalnim vlastima u vezi unapređenja položaja i zaštite prava LGBT populacije na lokalnom nivou
- Prilog III** Informacija Ministarstva vanjskih poslova o realizaciji mjere 41. „Jačanje saradnje sa NVO koje se bave pitanjima LGBT, kako u zemlji tako i u zemljama u kojima Crna Gora ima diplomatsko konzularnu mrežu“.

MJERA1. Izrada Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zabrani diskriminacije.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o zabrani diskriminacije (nakon dobijenih pozitivnih mišljenja resornih Ministarstava i Sekretarijata za zakonodavstvo), upućen je Evropskoj Komisiji na komentare. U toku je procedura usaglašavanja sa predstavnicima EK.

Ključne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu:

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je koordiniralo radom Radne grupe za izradu Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zabrani diskriminacije koji je, potom, upućen na dobijanje pozitivna mišljenja organa državne uprave i Sekretarijata za zakonodavstvo. Nakon dobijanja pozitivnih mišljenja, Predlog je upućen ekspertima Evropske Komisije radi pune usklađenosti sa evropskim pravnim standardima.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o zabrani diskriminacije je znatno unaprijeđen, na način što uvodi nove osnove i oblike diskriminacije kao npr. „interseksualne karakteristike i promjenu pola“. Takođe, definisane su i kaznene odredbe za sve materijalne norme sadržane u Zakonu, a uvedena je i kaznena odredba za fizička lica, dok su prekršajne kazne za pravno lice, odgovorno lice u pravnom licu, državnom organu, organu lokalne samouprave i organu lokalne uprave za prekršaj koji učini po nekom od osnova navedenih u Zakonu, značajno povećane kako bi bile efikasne, proporcionalne i odvraćajuće.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Predlog zakona je dobio pozitivna mišljenja svih organa državne uprave, Sekretarijata za zakonodavstva i u Ekspertata EK u dijelu koji uređuje pitanje LGBTI osoba.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Podrška međunarodnih eksperata i org.

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Usvojeni su predlozi NVO „KVIR MONTENEGO“

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Unaprijeđena zakonska zaštita prava LGBTI osoba od diskriminacije

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Postizanje pune usklađenosti sa međunarodnim pravnim standardima u ovoj oblasti

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

Saradnja sa međunarodnim ekspertima i organizacijama

MJERA 2. Jačati kapacitete i promovisati antidiskriminatorno ponašanje kroz kontinuirano sprovođenje seminara/radionica i treninga prema utvrđenom Planu implementacije antidiskriminacionog zakonodavstva, i to za: državne službenike, predstavnike pravosudnih organa, predstavnike lokalnih vlasti, područnih jedinica i ispostava policije, inspeksijskih službi i drugih zaduženih za pružanje zaštite od diskriminacije.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano.

Ključne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu:

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u 2016. godini nastavilo sa realizacijom edukacije o zabrani diskriminacije, promociji jednakosti i poštovanju principa ravnopravnosti u skladu sa utvrđenim "Nastavnim planom za edukaciju državnih službenika, nosioca pravosudnih funkcija i zaposlenih u drugim organima, organizacijama ili institucijama koji dolaze u kontakt sa slučajevima diskriminacije". Kao ciljna grupa VI ciklusa edukacije u 2016. godini su edukovani predstavnici centara za socijalni rad (ukupno 32 predstavnika). U okviru Plana edukacije predviđen je poseban modul koji se bavi pitanjem pružanja zaštite od diskriminacije LGBT osobama, koji je uspješno realizovan.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Unapređenje sistema zaštite od diskriminacije ranjivih društvenih grupa i obuka profesionalaca zaposlenih u institucijama sistema kao i obuka svih onih koji dolaze u kontakt sa slučajevima diskriminacije.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ovogodišnji Plan edukacije sproveden je u saradnji sa svim centrima za socijalni rad u Crnoj Gori, Zavodom za socijalnu i dječju zaštitu, te resornim Ministarstvom rada i socijalnog staranja.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Međunarodni kontakti odnose se na angažovanje međunarodnih eksperata na realizaciji tema iz utvrđenog "Nastavnog plana za edukaciju državnih službenika, nosioca pravosudnih funkcija i zaposlenih u drugim organima, organizacijama i institucijama koji dolaze u kontakt sa slučajevima diskriminacije".

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Plan edukacije podrazumijeva direktno učešće relevantnih nevladinih organizacija u svim segmentima ovog ciklusa edukacije i to kao realizatore interaktivnih radionica.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Osposobljavanje predstavnika pravosudnih organa i drugih organizacija i institucija, te svih onih koji dolaze u kontakt sa slučajevima diskriminacije i dužni su pružiti efikasnu zaštitu od diskriminacije LGBT osobama, predstavlja značajan pomak u ostvarivanju njihovih ljudskih prava, bez diskriminacije.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 3. Izrada i publikovanje štampanih materijala (flajeri) kojim se promoviše tolerancija prema najranjivijim društvenim grupama, senzibilize javnost i pomogne zaštita njihovih osnovnih ljudskih prava.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano.

Ključne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu:

- Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u sardnji sa organizacijama civilnog društva izradila vizuelni identitet i sadržaj informativnog materijala (flajera). Materijal sadrži ključnu poruku „Ima li razlike? – Podrži jednakost.“ i štampan je u formatu koji je pristupačan i za osobe sa oštećenjem vida (na Brajevom pismu). Takođe, dio tiraža flajera je štampan i na Albanskom jeziku. Distribucija flajera je počela u decembru 2016. godine, putem insertacije kroz tiraž dnevnih novina.

-Učešće u izradi, štampi i distribuciji publikacije grupe autora: "Bezbjednost i osnovna prava: dimenzije i perspektive sigurnosti LGBT osoba"

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Publikovanje i distribuiranje štampanih informativnih materijala ima za cilj jačanje svijesti generalne javnosti o prisutnosti diskriminacije LGBT osoba u Crnoj Gori, potrebi usvajanje nediskriminatornog poonašanja i prakse prema pripadnicima LGBT zajednice i poštovanja njihovih prava i sloboda, kao i jačanju sistema zaštite i bezbjednosti ovih lica.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

U izradi navedene publikacije ostvarena je saradnja sa MUP-om, Upravom policije, kao i sa Savjetom za građansku kontrolu rada policije.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

U izradi publikacije učestvovali su i međunarodnim ekspertima (Z. Mršević, Jeffry Fisher, Joseph Hosp, i dr.)

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

U izradi publikacije učestvovali su i predstavnici nevladinih organizacija (NVO Akcija za ljudska prava, NVO LGBT Forum Progres, i dr.)

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Realizacija mjere je doprinjela jačanju svijesti javnosti o potrebi usvajanja nediskriminatornog tretmana prema pripadnicima LGBT zajednice.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 4. Informacija o aktivnosti i praksi pravosudnih organa (policija, sudstvo, tužilaštvo) u vezi sa prijavljenim i procesuiranim slučajevima diskriminacije, nasilja, i drugih oblika napada na pripadnike LGBT populacije

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano.

Ključne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu:

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u decembru 2016. godine uputilo dopise nadležnim državnim institucijama, radi dobijanja podataka u vezi sa prijavljenim i procesuiranim slučajevima diskriminacije, nasilja i drugih oblika napada na pripadnike LGBT populacije. Na osnovu dostavljenih odgovora institucija, napravljen je objedinjeni pregled podataka koji se nalazi u Prilogu I ovog Izvještaja.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Kontinuirano praćenje primjene nacionalnog zakonodavstva od strane nadležnih državnih institucija, u cilju identifikovanja i savladavanja potencijalnih izazova, te snaženja bezbjednosti LGBT osoba u crnogorskom društvu.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani su kontakti i komunikacija sa Upravom policije, Vrhovnim državnim tužilaštvom, Vrhovnim sudom Crne Gore i Višim sudom za prekršaje.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

/

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Praćenjem primjene nacionalnog zakonodavstva omogućava se pravovremena identifikacija i savladavanje potencijalnih izazova u njegovoj primjeni, te stvaranju bezbjednijeg društvenog okruženja za LGBT osobe.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 5. Sprovesti savjetovanja za stručne službe srednjih škola za tehnike rada sa LGBT adolescentima.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano u prethodnom periodu izvještavanja uz dodatnu obuku jednog dijela psihologa u okviru projekta "Uspostavljanje specifičnih servisa podrške za transrodne osobe"

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Prvi trening za psihologe i psihološkinje u Crnoj Gori koji se tiče specifično transrodnih osoba. Održan 6. juna sastanak Ministra prosvjete i Ambasadora Kanade sa cilejnaom temom: Podrška LGBT mladima u sistemu obrazovanja. Na zajedničko pressu od 6. juna predstavljeni rezultati – govorio Ministar prosvjete i predstavnici Juventasa

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Doprinos dodatnom stručnom usavršavanju psihologa i psihološkinja u radu sa transrodnim osobama. Tokom treninga psiholozi i psihološkinje su upoznati sa teorijskim osnovama seksualne orijentacije i rodnog identiteta, afirmativnim radom sa transrodnom decom, adolescentima i odraslim transrodnim osobama, iskustvima u radu sa transrodnim osobama, a predstavljene su i smjernice za rad sa transrodnim osobama.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ne

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Ne

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

NVO Juventas i NVO Queer Montenegro

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Anticipacija održive podrške

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 6. Sprovesti informativna savjetovanja za stručne službe osnovnih škola za primjenu LGBT principa.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Urađen nacrt projektnih aktivnosti u osnovnim školama – princip vršnjačkog učenja.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Urađen nacrt prijedloga radionica, projektnih aktivnosti u osnovnim školama – princip vršnjačkog učenja. Stručni sardnici stručni saradnicima.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Da se ojačaju kompetencije stručnih saradnika stručni saradnici iz srednjih škola, i motivišu saradnici osnovnih škola.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ne

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Ne

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Juventas da bi se koristio postojeći materijal.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Jačanje kapaciteta i poboljšanje pristupa u osnovnim školama.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Obezbjedjivanje finansijskih sredstava za realizaciju projektnih aktivnosti i odaziv kolega za vršnjačko učenje.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

Apliciranje za projekte i obuka za stručne sardnike srednjih škola.

MJERA 7. Podrška za realizatore predmetnih programa u srednjem obrazovanju koji uključuju ciljeve koji se tiču LGBT problematike za primjenu dodatnog materijala.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano kroz redovne i aktivnosti šireg koncepta inkluzije i prihvatanja različitosti u gimnazijama.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Kroz redovne školske aktivnosti, realizaciju godišnjih planova predmetnih programa, te kroz program širenja ideja inkluzije u obrazovanju u gimnazijama osmišljenje i realizovane aktivnosti poput „Dan različitosti“, radionice za učenike na temu „Različitost je bogatstvo“ i sl.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Da se promovišu ideje tolerancije, različitosti, prihvatanja.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ne

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Ne

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Ne

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Promocija tolerancije i nediskriminacije.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Primjena u nastavi.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

Konsultacije sa stručnim saradnicima.

MJERA 8. Jačanje kompetencija nenasilja i nediskriminacije među mladima.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Redovna aktivnost.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Kroz redovne školske aktivnosti, realizaciju godišnjih planova predmetnih programa, te kroz program širenja ideja inkluzije u obrazovanju u gimnazijama osmišljenje i otpočele sa realizacijom aktivnosti poput „Dan različitosti“, radionice za učenike na temu „Različitost je bogatstvo“ i sl.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Promocija ljudskih prava, prihvatanje različitosti, itd.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ne

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Ne

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Ne

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Prevenција diskriminacije i netolerancije.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Transparentnost

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

MJERA 9. Jačanje kapaciteta zdravstvenih radnika i medicinskog osoblja za unapređenje servisa za rad sa LGBT zajednicom.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano.

Ključne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu:

Preduzete odgovarajuće mjere i aktivnosti u skladu sa zakodavnim okvirom u sistemu zdravstva za jačanje kapaciteta u pružanju zdravstvenih usluga sa posebnim osvrtom na zahtjeve za promjenu pola. U skladu sa Pravilnikom o medicinskim kriterijumima za promjenu pola, preko Fonda za zdravstveno osiguranje, a nakon redovnih medicinskih procedura odobrena jednoj osobi iz LGBT zajednice, promjena pola što je u redovnoj proceduri i završeno.

U skladu sa aktivnostima Institut za javno zdravlje praćenjem analize Nacionalnog odgovora na HIV sa posebnim osvrtom na LGBT populaciju, u saradnji sa NVO Juventas, organizovana je Nacionalna konferencija „Politike smanjenja siromaštva i socijalne isključenosti“ prva polovina 2016. godine, gdje je predstavnik Instituta za javno zdravlje predstavio rezultate aktivnosti na ovom planu

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Poboljšanje položaja LGBT osoba u dobijanju zdravstvenih usluga u zdravstvenim ustanovama bez bilo kog oblika diskriminacije. Pružanje zdravstvenih usluga bez bilo kog oblika diskriminacije sa medicinskim procedurama bez bilo kojih barijera u postupku utvrđivanja medicinskih razloga za promjenu pola, kao i sa posebnim osvrtom na LGBT populaciju, kao preventivu od HIV/AIDS.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo zdravlja i socijalnog staranja i Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Ne

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Komunikacija sa NVO Juventas Quir Montenegro – razmjena mišljenja i pojašnjenje pojedinih aktivnosti, a sa NVO Juventas pripremljen Priručnik o aktivnostima prava LGBT osoba i pamfleti od interesa za antidiskriminaciju po svim osnovama, kao i po osnovu seksualne orijentacije koji su distribuirani svim javnim zdravstvenim ustanovama u Crnoj Gori a u poslovnoj zgradi Ministarstva zdravlja pamfleti istaknuti na vidna mjesta.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Upoznavanje LGBT zajednice sa aktivnostima u zdravstvenom sistemu, kroz razmjenu mišljenja i iskustava sa posebnim konsultacijama oko prava LGBT populacije u skladu sa propisima iz zdravstvenog sistema.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA10. Institucijalizacija odnosa zdravstvenih vlasti sa LGBT zajednicom kroz potpisivanje Memoranduma o saradnji i razvijanje zajedničkih inicijativa.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Potpisan Memorandum o saradnji sa Forum progresom –Ministarstvo zdravlja, NVO Juventas potpisao Memorandum o saradnji sa Opštom bolnicom Bijelo Polje domovima zdravlja Podgorica, Cetinje i Kolašin, Institutom za javno zdravlje Crne Gore i Ministarstvo zdravlja.

Ključne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu:

U skladu sa Memorandumom o saradnji aktivnosti su se svodile na konsultacije i pojašnjenja u cilju pružanja adekvatnih zdravstvenih usluga. Potpisani memorandum doprinijeli su boljem međusobnom razumijevanju i saradnji sa NVO sektorom, čime su se stvorile okolnosti redovnog komuniciranja, a u cilju unaprjeđenja položaja LGBT populacije.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Dobijanj odgovarajućeg nivoa zdravstvene zaštite u skladu sa zakonodavnim okvirom u sistemu zdravstva

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Fond za zdravstveno osiguranje Crne Gore i Institut za javno zdravlje Crne Gore.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Konsultacije i obavještenja o preduzetim mjerama i aktivnostima.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Pojašnjenja za bolje međusobno razumijevanje

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 11. Implementacija Pravilnika o promjeni pola uz interno vođenje evidencija o zainteresovanim osobama za promjenu pola.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Stupanjem na snagu Pravilnika novembra mjeseca 2014 godine nije došlo do nikakvih problema u implementaciji, već je u potpunosti implementacija u kontinuitetu bez prigovora od strane NVO sektora koji se bavi zaštitom i pravila LGBT populacije.

Ključne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu:

Izvršena jedna promjena pola o trošku države u skladu sa Zkonom o zdravstvenom osiguranju, a dva lica su u postupku utvrđivanja medicinskih indikacija za promjenu pola, uz interne evidencije Fonda za zdravstveno osiguranje CG.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Pravo na lično opredeljenje svakog pojedinca koje obezbeđuje normativni okvir u sistemu zdravstva.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, JZU, Fond za zdravstveno osiguranje

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Nisu realizovani

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Priprema pamfleta i priručnika „Dr Zdravlje i razumijevanje“ koji su podijeljeni svim zdravstvenim ustanovama, a pamfleti istaknuti u poslovnim prostorijama Ministarstva zdravlja i Ministarstva za ljudska i manjinska prava.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

U najvećoj mogućoj, uz iskazano povjerenje i saradnju sa resornim Ministarstvom i drugim institucijama u sektoru zdravstva.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Nije bilo izazova ni prepreka u realizaciji mjere.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA12. Priprema vodiča i brošura o pravima LGBT osoba u saradnji sa NVO sektorom.**Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):**

U cilju podizanja svijesti građana u odnosu na LGBT populaciju u saradnji sa NVO sektorom (Qvir Montenegro i Jujventas), pripremljene su brošure pod nazivom: „Rod je u glavi“, „Slavimo ljudsku različitost“, „Samo svoj obraz pravi“, „Svako prati svoj put“, „Svi se drugačije razvijamo“, sa ciljem posmatranja rodne raznolikosti sa aspekta ljudskih prava i sloboda i samim tim obezbjeđivanje prava i sloboda svim građanima pod jednakim uslovima, bez bilo kog oblika različitosti. Takođe, u saradnji sa ovim NVO asocijacijama u periodu od 02 do 04. decembra 2016.godine, održana je radionica za obuku zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika iz svih javnih zdravstvenih ustanova, predstavnika Ministarstva zdravlja i NVO sektora. Obuku je pohađalo 23 zdravstvena radnika i zdravstvena saradnika.

Ključne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu:

Brošure i panfleti distribuirane svim zdravstvenim ustanovama u javnom sektoru u cilju upoznavanja zaposlenih da je neophodno imati pristup prema LGBT osobama bez bilo kog oblika diskriminacije i pružiti zdravstvene usluge u okviru cjelokupnog sistema zdravstvene zaštite i to na svim nivoima bez bilo kog oblika različitosti.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Obezbijediti sistem bez bilo kog oblika diskriminacije uz podršku NVO sektora za edukaciju zdravstvenih radnika i zdravstvenih saradnika.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Institut za javno zdravlje i JZU.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Kontakti su uglavnom bili u razmjeni mišljenja o pojedinim aktivnostima, pojašnjenja zakonske regulative za potrebe NVO sektora kao i za pojedince LGBT predstavnike. Konsultacije obavljane elektronskim putem i telefonskim kontaktima.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Razjašnjenje pojedinih nejasnoća u pristupu i dostupnosti zdravstvenih usluga na svim nivoima zdravstvene zaštite i putokaz u cilju ostvarivanja prava u slučaju eventualnog nezadovoljstva zdravstvenim uslugama, a preko Zaštitnika prava pacijenata, koji su imenovani u svim zdravstvenim ustanovama.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Nastaviti kontinuirane aktivnosti saradnje sa LGBT populacijom u okviru zdravstvenog sistema Crne Gore.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

Prepreka i izazova nije bilo u izvještajnom periodu posebno ne bilo kakvih negativnosti koje mogu osporiti dobijanje zdravstvenih usluga u sistemu.

MJERA 13. Uključivanje LGBT predstavnika u proces konsultovanja i donošenja odluka u vezi sa svim pitanjima od interesa za LGBT zajednicu.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizuje se kontinuirano.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Objašnjenja pojedinih zakonskih odredbi u oblasti zdravstva koja se odnose na prava pripadnika LGBT zajednice.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Antidiskriminatorski odnos prema LGBT zajednici i unapređenje kvaliteta života uz adekvatne zdravstvene usluge.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Ministarstvo rada i socijalnog staranja, Institut za javno zdravlje, Fond za zdravstveno osiguranje.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Ne

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

U kontinuitetu.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Poboljšanje položaja LGBT zajednice.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA14. Izvještaj o realizaciji aktivnosti proisteklih iz potpisanih Memoranduma o razumijevanju i saradnji sa lokalnim vlastima u vezi unapređenja položaja i zaštite prava LGBT populacije na lokalnom nivou.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Sve opštine (14) sa kojima je Ministarstvo za ljudska i manjinska prava potpisalo Memorandum o razumijevanju i saradnji sa lokalnim vlastima u vezi unapređenja položaja i zaštite prava LGBT populacije na lokalnom nivou, upućen je Upitnik o realizovanim aktivnostima u skladu sa Memorandumom. Na osnovu dostavljenih odgovora sačinjen je poseban dokument koji se nalazi u Prilogu II ovog Izvještaja. (Od dostavljanja odgovora na upitnik su izuzete lokalne samouprave koje su predmetni Memorandum potpisale u drugoj polovini 2016. godine.)

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Kontinuirano praćenje primjene LGBT politike Vlade Crne Gore na lokalnom nivou.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani su kontakti i komunikacija sa sledećim lokalnim samoupravama: Ulcinj, Bar, Budva, Kotor, Herceg Novi, Tivat, Podgorica, Cetinje, Nikšić i Bijelo Polje.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

/

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Realizacijom mjere se prati implementacija LGBT politike Vlade Crne Gore na lokalnom nivou, omogućava se pravovremeno identifikovanje i savladavanje izazova u vezi sa njenom realizacijom, što za posledicu ima snaženje društvenog prihvatanja LGBT osoba u lokalnim zajednicama i jačanje njihove bezbjednosti.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Prijestonica Cetinje i opština Budva nisu dostavile odgovore na upućeni Upitnik.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

Prijestonica Cetinje i opština Budva su kontaktirane pisanim putem, kao i putem telefona radi dobijanja odgovora na upućeni Upitnik.

MJERA15. Potpisati Memorandum o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama sa lokalnim vlastima.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizuje se kontinuirano. U 2016. godini je potpisano 5 Memoranduma.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je od početka 2016. godine potpisalo 5 Memoranduma o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama sa crnogorskim opštinama, i to: sa opštinom Nikšić 19. februara, sa opštinom Berane 15. juna, sa opštinom Danilovgrad 24. juna, opštinom Kolašin 18. jula i sa opštinom Mojkovac 4. avgusta. Potpisivanje memoranduma predstavlja kontinuiranu mjeru Ministarstva do njihovog potpisivanja sa svim opštinama u Crnoj Gori.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Unapređenje položaja i zaštita prava LGBT osoba na lokalnom nivou.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani su kontakti i komunikacija sa opštinama Nikšić, Berane, Danilovgrad, Kolašin i Mojkovac.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Nisu realizovani međunarodni kontakti.

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Realizovani su kontakti sa NVO Juventas i NVO Queer Montenegro.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Realizacija mjere doprinosi promociji i poštovanju ljudskih prava LGBT osoba na lokalnom nivou, kroz kreiranje obaveza lokalnih vlasti da na sistematičan i odogovoran način pristupe realizaciji politike Vlade Crne Gore u predmetnoj oblasti.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Nije bilo izazova i prepreka u realizaciji mjere.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA16. Organizovanje seminara/radionice na temu normativnog i zakonodavnog okvira i politika suzbijanja govora mržnje i zločina iz mržnje prema LGBT osobama u okviru prava EU i prakse razvijenih zemalja članica EU.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Nije realizovana.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je uredno i u roku (u januaru 2016. g.), na zahtjev Ministarstva pravde, dostavilo predloge aktivnosti koji se imaju kandidovati za program TAIEX podrške EK. U septembru 2016. g. od Ministarstva pravde je dostavilo Ministarstvu za ljudska i manjinska prava Mapu TAIEX podrške za Crnu Goru, u kojoj se nije našao ni jedan predlog aktivnosti Direktorata za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, time ni aktivnost definisana kroz mjeru 16 Akcionog plana za implementaciju LGBT Strategije za 2016. godinu. Tim povodom, kontaktirano je Ministarstvo pravde kao institucija nadležna za koordinaciju aplikacija za TAIEX program (u više navrata) s ciljem dobijanja informacije o statusu predmetnih aplikacija, ali nije dobijen konkretan odgovor o razlozima zašto aplikacija nije ušla u finalni predlog TAIEX mape.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

/

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani kontakti i komunikacija sa Ministarstvom pravde.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

/

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

/

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Ključni izazov je bio dobijanje podrške za realizaciju aktivnosti od strane Evropske Komisije.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

Ostvarena je komunikacija sa Ministarstvom pravde.

MJERA17. Saradnja sa lokalnim vlastima sa kojima je potpisan Memorandum o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

U cilju implementacije potpisan Memoranduma o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama, potpisanim sa crnogorskim opštinama, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je u saradnji sa NVO Juventasom i NVO Queer Montenegro organizovalo 9 panel diskusija u 9 crnogorskih gradova (Nikšić, Bar, Podgorica, Cetinje, Budva, Herceg Novi, Bijelo polje, Ulcinj i Kotor) na temu „DOPRINOS UNAPREĐENJU KVALITETA ŽIVOTA LGBT OSOBA U CRNOJ GORI“. Paneli su okupili predstavnike lokalnih institucija/ustanova (tužilaštvo, sudovi, policija, škole, fakulteti, zdravstvene ustanove, centri za socijalni rad) i NVO-a iz 15 crnogorskih gradova koje se bave zaštitom ljudskih prava.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Ciljevi panel diskusija su bili: smanjenje homofobije/transfobije u crnogorskom društvu; kreiranje neophodnih uslova u lokalnim zajednicama za praktičnu primjenu potpisanih Memoranduma o saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava; upoznavanje lokalnih stejkholdera sa sadržajem potpisanih Memoranduma o saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava; upoznavanje lokalnih stejkholdera sa mogućnošću njihovog uključivanja u sprovođenje mjera Strategije za poboljšanje kvaliteta života LGBT osoba; upoznavanje lokalnih stejkholdera sa ulogom lokalne samouprave u procesu sprovođenja mjera Strategije za poboljšanje kvaliteta života LGBT osoba; upoznavanje lokalnih stejkholdera sa mogućnošću unapređenja njihovih kapaciteta u odnosu na promociju i adekvatnu zaštitu ljudskih prava LGBT osoba; upoznavanje lokalnih stejkholdera sa mogućnošću saradnje i podrške Institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u pružanju zaštite od diskriminacije LGBT osobama; podizanje nivoa znanja i informisanosti lokalnih stejkholdera u vezi sa značajem njihove uloge i adekvatnog profesionalnog postupanja u skladu sa potpisanim Memorandumom, te, zvanično utvrđenim politikama Vlade Crne Gore, u odnosu na zaštitu temeljnih ljudskih prava LGBT osoba u lokalnim sredinama.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani su kontakti sa savjetnikom premijera za oblast zaštite ljudskih prava, te, opštinama: Podgorica, Nikšić, Bijelo Polje, Herceg Novi, Kotor, Budva, Cetinje, Ulcinj i Bar, kao i opštinama koje su u svojstvu posmatrača pozivane da prisustvuju ovim skupovima.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Nisu realizovani međunarodni kontakti.

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Realizovani su kontakti, komunikacija i saradnja sa NVO Juventas i NVO Queer Montenegro.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Mjera je doprinijela promociji ljudskih prava LGBT osoba na lokalnom nivou i povećala nivo informisanosti lokalnih stejkholdera o politici Vlade Crne Gore u predmetnoj oblasti, ali i nivo informisanosti LGBT zajednice o mogućnostima koje im pruža postupanje po Memorandumu, te nadležnosti kontakt-osoba u lokalnim samoupravama u cilju njihove podrške, prihvatanja i neposredne pomoći.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Moguće prepreke u realizaciji ove mjere su nedovoljna informisanost i nesenzibilisanost kontakt-osoba, ali i rukovodstva opština. Izazov je postići visok stepen povjerenja, komunikacije i saradnje između LGBT zajednice i lokalnih stejkholdera na lokalnom nivou.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 18. Organizovanje panel večeri, u saradnji sa LGBT-NVO i socijalnim, kulturnim centrom, na teme koje su od značaja za unapređenje kvaliteta života LGBT zajednice i drugih manjinskih grupa.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Nije realizovano.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Kontaktirana je NVO LGBT Forum Progres radi dobijanja informacija o statusu LGBTIQ Socijalnog Centra, te organizovanja zajedničkih aktivnosti. Dobijena je informacija da LGBTIQ Socijalni Centar nije u funkciji, te da predmetna nevladina organizacija u komunikaciji sa Glavnim gradom Podgoricom nastoji obezbjediti novi prostor u kome bi Socijalni Centar bio otvoren.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

/

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovana je komunikacija sa Glavnim gradom Podgoricom.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Nisu realizovani međunarodni kontakti.

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Realizovan je kontakt i komunikacija sa NVO LGBT Forumom Progres.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

/

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Prema informaciji dobijenoj od strane NVO LGBT Foruma Progres LGBTIQ Socijalni Centar, kao mjesto okupljanja pripadnika LGBT zajednice i prostor u kome su do sada realizovane zajedničke aktivnosti Ministarstva za ljudska i manjinska prava i LGBT zajednice, trenutno nije u funkciji.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

NVO LGBT Forum Progres je informisao Ministarstvo za ljudska i manjinska prava da je uspostavio komunikaciju sa Glavnim gradom Podgoricom, radi dobijanja novog prostora u kome bi bio smješten LGBTIQ Socijalni Centar. Ministarstvo je podržalo inicijativu ove NVO kod Glavnog grada, u cilju obezbeđenja novog prostora za Socijalni Centar.

MJERA 19. Trening za socijalne radnike "Postupanje sa maloljetnim pripadnicima LGBT zajednice, prava i zaštita".

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano u prethodnom periodu trening za socijalne radnike " Postupanje sa maloljetnicima pripadnicima LGBT zajednice prava i zaštite " .

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Trening za socijalne radnike " Postupanje sa maloljetnicima pripadnicima LGBT zajednice prava i zaštite " .

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Svrha treninga je bila unapređenje znanja i obuka stručnih radnika što je i predviđeno Strategijom za unapređenje života pripadnika LGBT zajednice.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Nije bilo međuresorskih kontakata u periodu od 1 januara do 1 oktobra.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Nije bilo međunarodnih kontakata u periodu od 1 januara do 1 oktobra.

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Nije bilo u ovom periodu kontakata sa nevladinim LGBT oragizacijama, postoji transparentnost od strane Ministarstva u zavinsosti od statusa realizacije mjera i aktivnosti i shodno potrebama NVO sektora.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Obučeno i usko specijalizovano kroz trening 30 stručnih radnika zaposlenih u ustanovama socijalne i dječije zaštite za rad sa pripadnicima LGBT zajednice. Obuka je sprovedena u cilju sticanja znanja i vještina kao i jačanju kapaciteta profesionalaca zaposlenih u centrima za socijalni rad da adekvatno, efikasno i stručno pristupaju rješavanju problema pripadnika LGBT zajednice, unapređenju njihovih prava i poboljšanju sveukupnog položaja pripadnika LGBT zajednice.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Nije bilo izazova i prepreka u realizaciji mjera.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 20. Panel diskusija "Kvir u novim socio-kulturološkim kontekstima regiona".

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Shodno planu realizacije, mjera je realizovana u Ministarstvu kulture na Cetinju, u decembru 2016. godine.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Panel diskusija „Queer i drugi identiteti u savremenim teorijskim i kulturnim praksama“ u Ministarstvu kulture.

U Ministarstvu kulture je 14. decembra održana panel diskusija pod nazivom „Queer i drugi identiteti u savremenim teorijskim i kulturnim praksama“, kao dio aktivnosti u primjeni Strategije unapređenja kvaliteta života LGBT osoba, koju implementira Vlada Crne Gore.

U panel diskusiji, koju je Ministarstvo organizovalo u saradnji sa NVO Queer Montenegro, učestvovali su Marinko Vorgić, književni kritičar i publicista, Milica Nikolić, antropološkinja i generalna sekretarka Crnogorske nacionalne komisije za UNESCO i Nataša Nelević, teatrološkinja i direktorica NVO NOVA Centra za feminističku kulturu, kao i predstavnici ustanova kulture i civilnog sektora.

Budući da pitanja koja se tiču tretmana queer i drugih manjinskih identiteta u savremenim estetičkim, antropološkim, teorijsko-umjetničkim i kulturnim praksama postaju sve značajnija i za crnogorsku kulturu scenu, Ministarstvo kulture je organizovalo ovaj panel sa namjerom da poveća zainteresovanost aktera kulturnog sistema – prvenstveno ustanova kulture, ali i nezavisnih kulturnih djelatnika – o ovim pitanjima, kako unutar teorijskih razmatranja, tako i za umjetničke prakse i razvoj projekata i aktivnosti koji se odnose na teme panela.

U okviru izlaganja „Potraga za autentičnim queer izrazom“, Marinko Vorgić je govorio o referencijalnim uporištima queer-a i njegovoj povezanosti sa srodnim estetikama i teorijama, naglašavajući posebno metodološke poteškoće u definisanju autentičnosti queer izraza. Milica Nikolić je govorila o povezanosti identiteta i tjelesnosti, kao jednom od ključnih polazišta queer teorija. Njeno izlaganje „Identitet i tjelesnost kao centralne teme queer teorija“ bilo je bazirano na oslobađanju tijela od utisnutih značenja koje inače služe za instrumentalizaciju društva, odnosno na tijelu kao komunikacijskoj poluzi između pojedinca i društva. Nataša Nelević je govorila o značenju pojmova kultura sjećanja i politika sjećanja i pojavi „gladi za sjećanjem“ u kontekstu narastajuće potrebe sve brojnijih grupa i identiteta da se legitimišu u prostoru kulture. Ona je takođe govorila o procesu pripreme izložbe „Drugarice – Istorija žena Crne Gore 1933 – 1953“ kao pokušaju rekonstrukcije ženskog političkog sjećanja i utemeljenja političkog identiteta žena Crne Gore.

Panelu su prisustvovali predstavnici Ministarstva za ljudska i manjinska prava, Prijestonice Cetinje, Centra savremene umjetnosti Crne Gore, Narodnog muzeja, Crnogorskog narodnog pozorišta, Kraljevskog pozorišta „Zetski dom“, Muzičkog centra, Uprave za zaštitu kulturnih dobara, Narodne biblioteke „Đurđe Crnojević“, Državnog arhiva, Centra za konzervaciju i arheologiju, Narodne biblioteke i čitaonice „Njegoš“, Fakulteta dramskih umjetnosti, Fakulteta likovnih umjetnosti, kao i predstavnici organizacija civilnog sektora Queer Montenegro i Mladi info.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Realizacija Panel diskusije odnosi se na poglavlje 4. Kulturne promjene, bezbjednost i društveno prihvatanje LGBT osoba, mjera podsticaj razvoja kulturne tolerancije i otvorenosti za LGBT osobe, doprinos većoj vidljivosti LGBT zajednice, podrška izgradnji novih kulturnih platformi.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Saradnja sa NVO Queer Montenegro na pripremi koncepta i realizaciji aktivnosti, saradnja sa ustanovama kulture čiji su predstavnici bili učesnici panela.

***nastavak sa prethodne stranice**

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Ova mjera realizuje se na nacionalnom nivou, te kao dio aktivnosti nijesu bili ni predviđeni međunarodni subjekti.

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Shodno prijedlogu mjere i planu njene realizacije, ostvareni su kontakti i konsultacije sa NVO Queer Montenegro, na nivou partnerstva u realizaciji ove aktivnosti.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Rezultati Panela su upoznavanje predstavnika ustanova kulture sa temom i socio-kulturološkim kontekstom queer izraza i LGBT identiteta. Težište Panela, pored edukacije, stavljeno je na emancipaciju pomenutih fenomena u širem društvenom okviru, a sa namjerom da se smanje animoziteti prema LGBT populaciji.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

U realizaciji mjere nije bilo prepreka.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

--

MJERA 21. Radionica o iskustvima i praksi implementacije zakona o istopolnim zajednicama.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je, u saradnji sa Savjetom Evrope a u okviru projekta PREDIM, organizovalo radionicu na temu "Iskustva i prakse implementacije zakona o istopolnim zajednicama". Radionica je imala za cilj informisanje učesnika o relevantnim međunarodnim standardima u obalsti pravnog regulisanja istopolnih zajednica, konkretnim modelima pravnog regulisanja predmetnog pitanja, kao i upoznavanje učesnika sa relevantom praksom Evropskog suda za ljudska prava u predmetnoj oblasti. Radionica je bila namijenjena predstavnicima onih institucija čije je učešće očekivano u izradi budućeg zakona koji će regulisati pitanje istopolnih zajednica, kao i predstavnicima medija, kako bi na senzibilisan i adekvatan način izvještavali o procesu unapređenja crnogorskog zakonodavstva u oblasti LGBT prava. Radionica je realizovana 9. i 10. juna u Podgorici.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Unapređenje informisanosti nacionalnih institucija o relevantnim međunarodnim standardima u obalsti pravnog regulisanja istopolnih zajednica, konkretnim modelima pravnog regulisanja predmetnog pitanja, kao i upoznavanje učesnika sa relevantom praksom Evropskog suda za ljudska prava u predmetnoj oblasti.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani kontakti sa svim ministarstvima koja će imati značajnu ulogu u donošenju ovog novog propisa kao i kabinetom predsjednika Vlade (savjetnikom za ljudska prava i zaštitu od diskriminacije).

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani su kontakti sa Savjetom Evrope (SOGI-jedinicom SE), u cilju organizacije i implementacije radionice na temu "Iskustva i prakse implementacije zakona o istopolnim zajednicama".

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Predstavnici LGBT organizacija NVO Juventas, NVO Queer Montenegro, NVO LGBT Forum Progres, NVO LGBTIQ Socijalni centar i NVO Institut za LGBT turizam su učestvovali u radu radionice.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Realizacijom ove mjere, LGBT zajednica u Crnoj Gori je ohrabrena konkretizacijom aktivnosti na unapređenju zakonodavnog okvira u cilju postizanja jednakosti i ravnopravnosti pripadnika LGBT populacije sa ostalima.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Nije bilo prepreka u realizaciji mjere, a izazovi su usmjereni na unapređenje crnogorskog pravnog sistema.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 22. Redovan rad Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

U toku

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Održane su tri sjednice Tima povjerenja, formiranog u martu 2016. godine. Svi članovi su upoznati sa razlozima formiranja i zadacima Tima. Definisane su ključne aktivnosti Tima. Diskutovano je o problemima sa kojima se susrijeće LGBT zajednica i o modalitetima rješavanja tih problema. Zaključeno je da LGBT kontak mrežu – policijskih službenika koji su kontakt LGBT zajednici treba proširiti, te da LGBT kontakt policajce treba odrediti i u odljenjenjima bezbjednosti policije, s obzirom da u centrima bezbjednosti već postoje. Takođe, diskutovano je i aktivnostima koje će služiti jačanju kapaciteta policije za rad sa LGBT zajednicom. U tom smislu predloženo je održavanje radionica za policijske službeniku u cilju njihove dodatne senzibilizacije.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Jačanje povjerenja između pripadnika LGBT zajednice i policije u cilju rješavanja problema ove zajednice a koji su u nadležnosti policije, te prevencija delikata na štetu LGBT osoba.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Konstitutivnoj sjednici Tima prisustvovali su gosti iz drugih državnih organa i međunarodne zajednice: zamjenik Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, savjetnica predsjednika Crne Gore, predstavnici Ambasade SAD u Podgorici i predstavnik Delegacije Evropske unije. Konstitutivna sjednica Tima je bila otvorena za javnost odnosno sjednicu su pratili mediji.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Osim navedenog, delegacija Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i Uprave policije MUP-a je u avgustu 2016. godine učestvovala na Prvoj svjetskoj LGBT konferenciji za krivično pravosuđe – Amsterdam 2016, gdje je predstavila dosadašnje aktivnosti koje je Vlada Crne Gore realizovala u prethodnom periodu i cilju poboljšanja položaja LGBT zajednice u našoj državi. Delegacija je takđe prisustvovala Prajdu u Amsterdamu.

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

LGBT Forum Progres, Juventas, LGBT centar i Queer Montenegro, odnosno predstavnici ovih NVO su članovi Tima povjerenja. Konsultacije se obavljaju shodno Operativno – razvojnom planu Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije, kao i po potrebi.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

U značajnoj mjeri jer je neposredna komunikacija, pokazalo se, najbolji i najbrži način u rješavanju problema LGBT zajednice, tako da se nekoliko problema riješilo i van planiranih sjednica Tima odnosno putem lične komunikacije i ad hoc sastanaka.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

U jednom periodu Tim je imao prekid u radu zbog promjena u strukturi članstva Tima, u smislu koordinatora, sekretara i još nekoliko članova. Takođe, jedan od koordinatora je duže vrijeme bio na bolovanju, tako da je i to dodatno otežalo redovno funkcionisanje Tima.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

Čim su se stekli uslovi, Tim je sa izmijenjim članstvom nastavio rad, uz upoznavanje viš članova o dotadnjim preduzetima aktivnostima.

MJERA 23. Policija u LGBT zajednici.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

U toku

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Na nivou centara bezbjednosti postoje LGBT kontakt policijski službenici. Tim povjerenja je prepoznao potrebu da ta mreža treba da bude proširena i na odjeljenja bezbjednosti te je stoga upućena inicijativa ka nadležnima u Upravi policije. Realizacija navedenog je u toku.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Svrha je olakšavanje kontakta LGBT zajednici sa policijskim službenicima i u manjim sredinama odnosno jačanje povjerenja LGBT osoba i policijskih službenika u tim lokalnim zajednicama, kako bi se stvorili uslovi da LGBT osobe koje čive na području tih odjeljenja bezbjednosti budu u prilici da po potrebi direktno komuniciraju sa LGBT kontakt policajcima iz svoje sredine.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Inicijativa za određivanje LGBT kontakt policijskih službeika u odjeljenima bezbjednosti, koju je uputio Sektor policije opšte nadležnosti, proistekla je na osnovu konsultacija sa pripadnicima LGBT zajednice odnosno sa NVO koje se bave promocijom i zaštitom prava LGBT osoba.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Realizacija je u toku

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 24. Regionalne posjete Tima povjerenja LGBT zajednice i Uprave policije.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

U toku. Realizovana posjeta Tima povjerenja Centru bezbjednosti Bar u septembru 2016. godine.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Određene i druge dvije regije za posjete Tima povjerenja.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Dodatna prilika starješina policije i kontakt policajaca za upoznavanje sa Vladinom LGBT politikom, unaprjeđenje vidljivosti LGBT inkluzije u policiji.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Članovi Tima iz LGBT zajednice su prisustvovali posjeti CB Bar.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Otvoreno je razgovarano o problemima LGBT zajednice, pojednostavljenju procedura i većoj vidljivosti rezultata policije na suzbijanju delikata učinjenih na štetu LGBT osoba.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 25. Podrška implementaciji LGBT politike i unapređenje bezbjednosti LGBT zajednice.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

U toku.

Ključne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu:

Osim ove jedne posjete Tima povjerenja CB Bar, planirane su i druge u narednom periodu. Tim će pratiti svrsishodnost posjeta i napredak u realizaciji zajedničkih ciljeva. Takođe, osim sjednica Tima, održavaju se i neformalni sastanci i kontakti sa predstavnicima LGBT zajednice u cilju ad hoc prevazilaženja aktuelnih problema i radi koordinacije dogovorenih aktivnosti.

Planirano je i potpisivanje Memoranduma o saradnji Uprave policije MUP-a i LGBT Foruma Progres, koji će bliže odrediti zajedničke obaveze radi poboljšanja zaštite LGBT osoba u društvu.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Snažjenje povjerenja i partnerstva LGBT zajednice i policije, kao i utvrđivanje stvarnog stanja LGBT kontakt mreže.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Već je navedeno.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Osim navedenog, otvoren razgovor o problemima i prepoznavanje najefikasnijih modaliteta njihovih rješavanja, a koji su u nadležnosti policije.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 26. Terenske posjete policijskoj LGBT kontakt mreži i istraživanje Tima povjerenja o stanju ranije uspostavljene Policijske kontakt LGBT mreže.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Djelimično realizovano.

Ključne aktivnosti realizovane u izvještajnom periodu:

Jedna posjeta je realizovana (CB Bar). Kao što je već navedeno, na tom sastanku su bili i LGBT kontakt policijski službenici iz primorskih gradova. Kontakt mreža je u fazi širenja, te će istraživanje o stanju u mreži biti sprovedeno naknadno, kada ova aktivnost bude završena i kada zaživi.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Razmjena mišljenja i iskustava, navođenje primjera i dobrih praksi rješavanja problema zajednice, dodatna senzibilizacija policije u postupanju sa LGBT osobama koje im se obrate za neku vrstu pomoći.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Aktivno učešće LGBT zajednice kroz Tim povjerenja.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Ohrabrivanje LGBT osoba na čiju je štetu eventuelno počinjen bilo kakav delikt da prijave navedeno policiji.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 27. Integracija tematike bezbjednosti LGBT zajednice na policijskom portalu.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

U toku

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Sve aktivnosti koje je policija preduzela zajedno sa LGBT zajednicom blagovremeno su objavljene na sajtu UPMUP:

Izdvajamo objavljivanje zbornika naučnih i stručnih radova pod nazivom „Bezbjednost i osnovna prava: Dimenzije i perspektive sigurnosti LGBT osoba”, objavljenog na sajtu UPMUP u decembru 2016. godine, u susret Prajdu. Zbornik su izradili Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, Savjet za građansku kontrolu policije i Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova, uz partnerstvo sa Međunarodnom Policijskom Asocijacijom (IPA) Sekcija Crna Gora. U zborniku „Bezbjednost i osnovna prava: Dimenzije i perspektive sigurnosti LGBT osoba” ističe se značaj bezbjednosti pojedinca i razmatraju brojne dimenzije i perspektive (ne)sigurnosti LGBT osoba. Iz ugla akademske i naučne zajednice, profesionalnog policijskog života, aktivizma i servisa koji pomažu izvjesnost svakodnevnog života razvijena je široka diskusija o bezbjednosti i sigurnosti LGBT osoba i LGBT zajednice u Crnoj Gori.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Podrška LGBT zajednici u ostvarivanju ciljeva i veća vidljivost LGBT zajednice kao i zajedničkih aktivnosti koje se preduzimaju sa policijom.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Osim navedenog, ostvarena je saradnja i sa Savjetom za građansku kontrolu rada policije.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Već navedeno

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Obezbjedivanje ažurnih informacij od značaja za LGBT zajednicu

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 28. Informativne radionice o bezbednosti LGBT zajednice.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

U toku

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Održane su dvije radionice u Drop in centru Juventasa i Policijskoj akademiji. Jednoj radionici su prisustvovali policijski službenici iz centara bezbjednosti koji do sada nisu prošli obuku za rad sa LGBT osobama, dok je druga radionica bila namijenjena LGBT osobama organizacijama koje se bave zaštitom prava LGBT zajednice, i nju su držali policijski službenici i članovi Tima.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Približavanje prava iz oblasti rada policije LGBT zajednici u smislu prevencije delikata na njihovu štetu, efikasnog prijavljivanja tavih događaja policiji, kao i dodatna senzibilizacija policijskih službenika u postupanju sa LGBT osobama koje prijavljuju delikte učinjene na njihovu štetu.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

/

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Povećana znanja i vještine o bezbjednosti krivično – pravnoj zaštiti

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 29. Zaštita ljudskih prava LGBT osoba i policijska praksa.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Djelimično realizovana

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Savjet za građansku kontrolu rada policije je, na osnovu podataka Uprave policije, kao i drugih izvora, 2016. godine izdao priručnik „Policija i primjedbe javnosti: problemi, praksa i perspektive“, a koji se odnose na građansku kontrolu rada policije za 2014. i 2015. godinu

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

/

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

/

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

/

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 30. Promocija policijske LGBT kontakt mreže.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

U toku

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Širenje mreže je u toku; nakon toga mreža će biti promovisana u javnosti.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Društvena podrška policijskim službenicima zauženim za kontakt sa LGBT zajednicom.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

LGBT zajednica je kroz Tim povjerenja učestvovala u ovim inicijativama.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

/

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 31. Izrada i distribucija (dopunjenog) priručnika za postupanje policije u slučajevima homofobičnog nasilja.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Obaveza NVO Juventas; nakon što dobijemo priručnik policija će ga distribuirati organizacionim jedinicima na terenu.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

MJERA 32. Senzibilizacija policije za društveno prihvatanje LGBT zajednice.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

U toku

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Sav raspoloživi materijal je distribuiran

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Povećanje informisanosti policijskih službenika o aktivnostima na zaštiti prava LGBT osoba.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

/

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Povećanje vidljivosti i pomoć u inkluziji.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 33. Godišnja konferencija o saradnji policije i LGBT zajednice

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Nije realizovana zbog prekida u radu Tima; biće realizovana naknadno.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

MJERA 34. Vodič za bezbjednost LGBT osoba.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Nije realizovana

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Vodič nije pripremljen; obaveza Savjeta za građansku kontrolu rada policije, Ministarstva za ljudska i manjinska prava i Uprave policije.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

MJERA 35. Trening o LGBT pitanjima za policijske službenike.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Djelimično realizovana zbog prekida u radu Tima.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Treningu u Policijskoj akademiji prisustvovali su i policijski službenici iz granične policije.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Senzibilizacija policije i povećana znanja i vještine u postupanju sa LGBT zajednicom.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

MJERA 36. Praćenje prava na mirno javno okupljanje LGBT zajednice

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovana

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

U decembru 2016. godine je u Podgorici održana Povorka ponosa u organizaciji Queer Montenegro. Policija je uspješno, bez ijednog incidenta, obezbijedila pravo na mirno javno okupljanje LGBT zajednice.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Snaženje monitoringa prava na mirno okupljanje.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Sa lokalnom zajednicom.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Prajd u prisustvovali i predstavnici međunarodne zajednice.

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Plan obezbjeđenja Prajda pripremljen u konsultaciji sa organizatorom.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Povećanje vidljivosti i inkluzije u društvo.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

Sačinjen kvalitetan plan prevencije potencijalnih delikata u toku Prajda.

MJERA 37. Medijska kampanja o zabrani diskriminacije i afirmaciji antidiskriminatorskog ponašanja.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Realizovano.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Medijska promocija antidiskriminatornog ponašanja i prakse je nastavljena i u 2016. godini. Kampanja se realizuje pod sloganom „Ima li razlike? – Podrži jednakost.“, i u jednom svom segmentu obuhvata LGBT tematiku. Kampanjom je obuhvaćena izrada vizuelnog identiteta, a sadrži: emitovanje TV video spota (u periodu od 90 dana), emitovanje radijskog džingla (u periodu od 90 dana), novinski oglas kojim se promovise zabrana diskriminacije, tolerancija i poštovanje različitosti (1 put nedeljno po ½ kolor strane u periodu od 60 dana), insertaciju flajera (prilagođen i osobama sa oštećenim vidom) kroz tiraž dnevnih novina, promovisanje zabrane diskriminacije, tolerancije i poštovanje različitosti putem bilobrdra (45 dana na 30 bilborda na najfrekventijim mjestima u Crnoj Gori).

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Medijska kampanja ima za cilj jačanje svijesti opšte populacije o zabrani diskriminacije LGBT osoba u Crnoj Gori, potrebi usvajanja nediskriminatornog ponašanja i prakse prema pripadnicima LGBT zajednice i poštovanja njihovih osnovnih ljudskih prava i sloboda.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Nisu realizovani međunarodni kontakti.

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Ostvaren je kontakt i komunikacija sa LGBT Forumom Progres, NVO Queer Montenegro i NVO Juventas.

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

O konkretnom doprinosu i pozitivnim efektima ovogodišnje medijske kampanje moći će se govoriti nakon realizacije istraživanja javnog mnjenja, koje Ministarstvo planira u narednom periodu.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 38. Uključenje LGBT osoba u pripremi i organizaciji Nacionalnih i međunarodnih sportskih takmičenja.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Nerealizovano – Savezi uslijed niza obaveza, Olimpijada kao i loš rezultat su analiza sportskih organizacija tako da se nije razmatralo ovo pitanje.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Uprava za mlade i sport je prepoznala, visok stepen nezainteresovanosti LGBT populacije, tako da je to i otežalo preduzimanje nekih ključnih mjera. Kako smo to i kazali u prethodnom izvještaju, održavanje Svjetskog juniorskog prvenstva u vaterpolu kao i javno objavljen poziv volonterima, na ovoj sportskoj manifestaciji se nije prijavila ni jedna LGBT osoba ?

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Uključenje LGBT osoba u sportskim manifestacijama u što je moguće većem broju.

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Nije ih bilo

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Nije ih bilo

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Nije ih bilo

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Stepen u kojoj mjeri je koristila realizacija, bolje reći bi koristila, to je veoma teško ocijeniti.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Već navedeni

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

Uprava smatra da bi koristilo da se jedan vremenski period utroši na prilagođavanje - upoznavanje sa predloženim mjerama sportskih organizacija.

MJERA 39. Informator o LGBT turizmu.**Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):**

Nakon dolje navedenih aktivnosti, predstavnici LGBT Forum Progres-a, trebali su Ministarstvu da upute konačan predlog teksta Publikacije o LGBT turizmu. Imajući u vidu da, zaključno sa današnjim danom, 12. decembrom t.g., nije dostavljen predlog teksta na predmetnu Publikaciju, nisu stvoreni uslovi da mjera 39 bude realizovana.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

- Dana 05. oktobra održan je sastanak sa predsjednicom LGBT Progres Forum-a, Bojanom Jokic. Na sastanku je dostavljen predlog teksta za Informator/Publikaciju o LGBT turizmu,
- Dana 11. novembra 2016. održan je drugi sastanak sa Predsjednicom LGBT FP, Bojanom Jokić. Tom prilikom, definisane su nove smjernice u okviru izrade predloga teksta predmetne Publikacije, nakon čega je Ministarstvu dostavljen korigovan poredlog teksta Publikacije (05. dec.),
- Dana 06. decembra 2016.g. predstavnici Ministarstva su LGBT FP-u sugerisali na dodatne izmjene prethodno dostavljenog korigovanog teksta Publikacije.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

Gore navedene aktivnosti se realizuju u cilju implementacije mjere 39. iz AP LGBT Strategije

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Ostavareni kontakti i unaprijeđena saradnja sa predstavnicima LGBT Progres Foruma

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

Nastavljena saradnja sa NVO LGBT Progres Forum-om

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Predmetna mjera će kroz izradu Informatora/Publikacije uticati na prepoznavanje Crne Gore kao turističke destinacije koja je tolerantna i koja nema granica kada su u pitanju gosti, tj. LGBT turisti koji bi željeli boraviti u Crnoj Gori.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Unapređenje ovog segmenta turističke ponude i promocija CG kao bezbjedne destinacije za LGBT turiste.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 40. Edukacija i podizanje svijesti građana o LGBT turistima.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Implementaciji mjere 40. pristupiće se nakon realizacije prethodne, tj. Mjere 39.

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

/

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

/

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

/

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

/

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

/

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

/

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

/

MJERA 41. Jačanje saradnje sa NVO koje se bave pitanjima LGBT, kako u zemlji tako i u zemljama u kojima Crna Gora ima diplomatsko konzularnu mrežu.

Status realizacije mjere (u slučaju da mjera nije realizovana navesti razloge zbog kojih nije realizovana):

Mjera 41. jačanje saradnje sa NVO koje se bave pitanjima LGBT, kako u zemlji tako i u zemljama u kojima Crna Gora ima diplomatsko konzularnu mrežu, obzirom da je njen rok za realizaciju predviđen tokom 2016. godine, realizovana je u drugoj polovini godine. **U Prilogu III opširniji Izvještaj Ministarstva vanjskih poslova o realizaciji mjere.**

Ključne aktivnosti preduzete u izvještajnom periodu:

Upućena je instrukcija svim DKP-ima, u cilju održavanja sastanaka sa lokalnim najznačajnijim NVO-ima koje se bave pitanjima prava LGBT zajednice. Sastanke sa najznačajnijim nevladinim organizacijama koje se bave pitanjima prava LGBT zajednice održale su: Ambasada Crne Gore u Bugarskoj; Ambasada Crne Gore u Republici Sloveniji; Ambasada Crne Gore u SR Njemačkoj; Ambasada Crne Gore u Republici Albaniji; Ambasada Crne Gore u Mađarskoj; Ambasada Crne Gore u Republici Poljskoj; Ambasada Crne Gore u Ujedinjenom Kraljevstvu Velike Britanije i Sjeverne Irske; Ambasada Crne Gore u Republici Francuskoj; Ambasada Crne Gore u Republici Grčkoj; Ambasada Crne Gore u Republici Austriji.

Svrha preduzetih aktivnosti i veza sa ciljevima i programskim mjerama LGBT Strategije:

- Razmjena iskustava i preporuka inostranih NVO-a na planu unaprjeđenja prava LGBT zajednice u svojim zemljama, a koja bi mogla poslužiti svim akterima u Crnoj Gori za što bolje razumijevanje i unaprjeđenje položaja LGBT osoba u Crnoj Gori;
- Uspostavljanje komunikacije i održavanje sastanaka sa ILGA-Europe (the European Region of the International Lesbian, Gay, Bisexual, Trans and Intersex Association - ILGA), čije je sjedište u Briselu, takođe sa ciljem razmjene iskustava i dobijanja preporuka za unaprjeđenje položaja LGBT osoba u Crnoj Gori, kao i uspostavljanje komunikacije i održavanje sastanaka sa NVO iz zemalja regiona;

Realizovani međuresorski kontakti i ishod (rezultati istog):

Uspostavljena je redovna komunikacija vezano za ispunjavanje obaveza Crne Gore u različitim međunarodnim organizacijama u vezi sa ovim i sličnim pitanjima.

Realizovani međunarodni kontakti i ishod (rezultati istog):

Uspostavljeni su kontakti sa međunarodnim NVO-ima: NVO "LGBT dejstvije" i NVO "Bilitis" – Bugarska; NVO Legibitra – Slovenija; NVO -Schwulenberatung Berlin i NVO LSVD – SR Njemačka; NVO OMSA – Albanija; LGBT Asocijacija – Mađarska; LGBT - NVO Kampanja protiv homofobije – Poljska; "Stonewall" – Velika Britanija; "Inter-LGBT" – Francuska; NVO "Athens Pride" i NVO "Color Youth" – Grčka; Jedinica za borbu protiv diskriminacije istopolnih i transrodnih stilova života (WAST) – Austrija.

Na sastancima sa pomenutim sastancima, iznijeta su iskustva inostranih NVO na planu unaprjeđenja prava LGBT zajednice u svojim zemljama, a koja bi mogla poslužiti svim akterima u Crnoj Gori za što bolje razumijevanje i unaprjeđenje položaja LGBT osoba u Crnoj Gori, a takođe je, od strane brojnih inostranih NVO, iskazana želja za jačanjem projektne saradnje sa NVO-ima u Crnoj Gori.

Realizovani kontakti i konsultacije sa nevladinim LGBT organizacijama i LGBT zajednicom i ishod (rezultati istog):

U MVP je 15. XII 2016. godine održan koordinacioni sastanak predstavnika MVP-a sa predstavnicima nevladinih organizacija iz Crne Gore koje se bave pitanjima prava LGBTI populacije (NVO "LGBT Forum Progress" i NVO "Juventas").

Na pomenutom sastanku, predstavnici NVO-a su iznijeli stavove i konkretne prijedloge za jačanje saradnje sa NVO-ima iz inostranstva koja se bave istom materijom, ili pak za jačanje već postojeće saradnje sa istima, a sve u cilju unaprijeđenja i promocije prava LGBT zajednice u Crnoj Gori.

***nastavak sa prethodne stranice**

U kojoj mjeri i na koji način je realizacija mjere koristila LGBT zajednici:

Predstavnici NVO "LGBT Forum Progress" i NVO "Juventas", su pozdravili angažovanje crnogorskih DKP-a na jačanju saradnje sa inostranim NVO-ima koji se bave pitanjima promocije i zaštite prava LGBTI zajednice, kao i na predstavljanju postignutih rezultata Crne Gore po pitanju LGBTI politike. Konstatovali su da je redovna razmjena informacija MVP-a i NVO-a u oblasti zaštite i promocije LGBTI prava korisna i potvrdili spremnost za nastavak buduće saradnje.

Ključni izazovi i prepreke u realizaciji mjere iz Akcionog plana za 2016. godinu:

Za MVP nije bilo izazova i prepreki u realizaciji mjere 41 iz AP za 2016. godinu.

Preuzete aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere:

Nije bilo aktivnosti u suzbijanju ključnih izazova i prepreka u realizaciji mjere.

PRILOZI

PRILOG I

PODACI O AKTIVNOSTI I PRAKSI POLICIJE I PRAVOSUDNIH ORGANA U VEZI SA PRIJAVLJENIM I PROCESUIRANIM SLUČAJEVIMA DISKRIMINACIJE, NASILJA, I DRUGIH OBLIKA NAPADA NA PRIPADNIKE LGBT POPULACIJE U 2016. GODINI

PODACI DOBIJENI OD UPRAVE POLICIJE - MINISTARSTVA UNUTRAŠNJIH POSLOVA

Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova je registrovala 49 slučajeva homofobičnog/transfobičnog nasilja, diskriminacije i drugih oblika napada na pripadnike LGBT populacije.

U CB Podgorica je tokom 2016. godine registrovano 45 slučajeva, od kojih je u 23 slučaja okončan postupak pred policijskim organom (podnijeto je 17 prekršajnih prijava, 3 krivične prijave, 1 prekršajna prijava je dostavljena ODT Podgorica na ocjenu, 2 prijave je ODT Podgorica odbacio kao neosnovane), dok su 22 postupka u toku. Trinaest prijava je proslijeđeno drugim CB i OB na postupanje.

U OB Cetinje je tokom 2016. godine procesuiran 1 slučaj, koji je okončan podnošenjem prekršajne prijave.

U CB Bar je tokom 2016. godine procesuiran 1 slučaj, koji je okončan podnošenjem prekršajne prijave.

U CB Herceg Novi je tokom 2016. godine procesuiran 1 slučaj, koji je okončan podnošenjem prekršajne prijave.

U OB Šavnik je tokom 2016. godine procesuiran 1 slučaj, koji je okončan podnošenjem prekršajne prijave.

Tabelarni pregled predmeta koje je procesuirala Uprava policije u 2016. godini, u kojima se kao stranke pojavljuju pripadnici LGBT populacije

CB PODGORICA									
br.	Podnosilac prijave	Datum podnošenja prijave	Broj primljenih prijava	Broj usvojenih prijava	Broj odbijenih prijava	Vrijeme trajanja postupka pred nadležnim organom za policijske poslove	Osnov	Pol i godine oštećenog lica	Napomena
1.	S.M.	11.01.2016.	1	1	0	1 dan	Fizički napad 2 NN lica	Muški, 25 godina	prekršajna prijava je dostavljena na ocjenu ODT Podgorica 12.01.2016.

2.	P.A.	02.02.2016.	1	1	0	13 dana	Čl.7 st.1 Zakona o JRM	Muški, 52 godine	Podnijeta je prekršajna prijava
3.	R.B.	05.03.2016.	1	1	0	12 dana	Čl.7 st.2 Zakona o JRM	Muški, 24 godine	Podnijeta prekršajna prijava
4.	B.S.	17.05.2016.	1	1	0	3 dana	Čl.166a KZ Crne Gore	Muški, 15 godina	Podnijeta krivična prijava
5.	J.M.	26.09.2016.	1	1	0	1 dan	Čl.399 KZ Crne Gore	Muški, 18 godina	Podnijeta krivična prijava
6.	M.G.	13.09.2016.	1	1	0	u toku	Prijetnja na Fejsbuku	Muški, 28 godina	Prijava je u radu, nema mogućnosti identifikacije počinioca
7.	Dž.Ć.	21.09.2016.	1	1	0	2 dana	Čl.8 i čl.19. Zakona o JRM	Ženski, 29 godina	Podnijeta prekršajna prijava
8.	O.H.C.	13.05.2016.	1	1	0	33 dana	Čl.399 KZ Crne Gore	Muški, 38. godina	Podnijeta krivična prijava
9.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	20 dana	Čl.8 Zakona o JRM	Muški, 21 godina	Podnijeta prekršajna prijava
10.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na fejsbuku	Muški, 21 godina	Proslijeđeno OB Cetinje
11.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	40 dana	Čl.19 Zakona o JRM	Muški, 21 godina	Prekršajna prijava podnijeta od strane OB Kolašin
12.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Proslijeđeno CB H. Novi
13.	B.J.	17.11.2016.	1	1	0	U toku	Pisanje na Fejsbuk profilu	Ženski, 30 godina	U radu. proslijeđeno CB Nikšić
14.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Proslijeđeno CB Nikšić
15.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. proslijeđeno CB Nikšić
16.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	34 dana	Čl.19 Zakona o JRM	Muški, 21 godina	Podnijeta prekršajna prijava

17.	J.Đ.	17.11.2016.	1	0	1	38 dana	Prijetnja na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godina	ODT Podgorica odbacio prijavu
18.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	53 dana	Čl.19 Zakona o JRM	Muški, 21 godina	Podnijeta prekršajna prijava
19.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	41 dan	Čl.7 Zakona o JRM	Muški, 21 godina	Podnijeta prekršajna prijava
20.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godina	U radu. Dostavljeno SKP za identifikaciju FB profila
21.	B.J.	17.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na Fejsbuk profilu	Ženski, 30 godina	U radu. dostavljeno SKP za identifikaciju FB profila
22.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	U toku	Prijetnja na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godina	U radu. Dostavljeno SKP za identifikaciju FB profila
23.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	U toku	Prijetnja na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Dostavljeno SKP za identifikaciju FB profila
24.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	U toku	Prijetnja na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Proslijeđeno CB Bijelo polje
25.	J.Đ.	24.11.2016.	1	1	0	U toku	Prijetnja na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Dostavljeno SKP za identifikaciju FB profila
26.	J.Đ.	24.11.2016.	1	1	0	U toku	Prijetnja na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. proslijeđeno OB Šavnik
27.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	49 dana	Čl.19 Zakona o JRM	Muški, 21 godinu	Podnijeta prekršajna prijava
28.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	24 dana	Čl.17 Zakona o JRM	Muški, 21 godinu	Podnijeta prekršajna prijava
29.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	24 dana	Čl.19 Zakona o JRM	Muški, 21 godinu	Podnijeta prekršajna prijava
30.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	24 dana	Čl.17 Zakona o JRM	Muški, 21 godinu	Podnijeta prekršajna prijava

31.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Dostavljeno SKP za identifikaciju FB profila
32.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Proslijeđeno CB Bar
33.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Proslijeđeno CB Nikšić
34.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	35 dana	Čl.7 Zakona o JRM	Muški, 21 godinu	Podnijeta prekršajna prijava
35.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Dostavljeno SKP za identifikaciju FB profila
36.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje i prijetnja na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Proslijeđeno CB Nikšić
37.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	U toku	prijetnja na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Dostavljeno SKP za identifikaciju FB profila
38.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	U toku	vrijeđanje na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu.
39.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	24 dana	Čl.19 Zakona o JRM	Muški, 21 godinu	Podnijeta prekršajna prijava
40.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	24 dana	Čl. 19 Zakona o JRM	Muški, 21 godinu	Podnijeta prekršajna prijava
41.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	24 dana	Čl. 19 Zakona o JRM	Muški, 21 godinu	Podnijeta prekršajna prijava
42.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	24 dana	Čl. 19 Zakona o JRM	Muški, 21 godinu	Podnijeta prekršajna prijava
43.	J.Đ.	21.11.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	U radu. Proslijeđeno OB Kolašin

44.	J.Đ.	26.11.2016.	1	0	1	25 dana	Prijetnja na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	ODT u Podgorici odbacio prijavu
45.	J.Đ.	20.12.2016.	1	1	0	U toku	Vrijeđanje i prijetnja na Fejsbuk profilu	Muški, 21 godinu	Proslijeđeno CB Nikšić
OB CETINJE									
br.	Podnosilac prijave	Datum podnošenja prijave	Broj primljenih prijava	Broj usvojenih prijava	Broj odbijenih prijava	Vrijeme trajanja postupka pred nadležnim organom za policijske poslove	Osnov	Pol i godine oštećenog lica	Napomena
1.	M.I.	07.12.2016.	1	1	0	17 dana	Čl.8 st.1 Zakona o JRM	Muški, 30 godina	Podnijeta prekršajna prijava
CB BAR									
br.	Podnosilac prijave	Datum podnošenja prijave	Broj primljenih prijava	Broj usvojenih prijava	Broj odbijenih prijava	Vrijeme trajanja postupka pred nadležnim organom za policijske poslove	Osnov	Pol i godine oštećenog lica	Napomena
1.	J.M.B.	12.12.2016.	1	1	0	12 dana	Pisanje na društvenoj mreži Fejsbuk	Muški, 21 godina	Podnijeta prekršajna prijava
CB HERCEG NOVI									
br.	Podnosilac prijave	Datum podnošenja prijave	Broj primljenih prijava	Broj usvojenih prijava	Broj odbijenih prijava	Vrijeme trajanja postupka pred nadležnim organom za policijske poslove	Osnov	Pol i godine oštećenog lica	Napomena
1.	J.Đ.	17.11.2016.	1	1	0	18 dana	Pisanje na društvenoj mreži Fejsbuk	Muški	Podnijeta prekršajna prijava

OBŠAVNIK									
br.	Podnosilac prijave	Datum podnošenja prijave	Broj primljenih prijava	Broj usvojenih prijava	Broj odbijenih prijava	Vrijeme trajanja postupka pred nadležnim organom za policijske poslove	Osnov	Pol i godine oštećenog lica	Napomena
1.	NVO LGBT Forum Progres	24.11.2016.	1	1	0	15 dana	Pisanje na društvenoj mreži Fejsbuk	/	Podnijeta prekršajna prijava

PODACI DOBIJENI OD VRHOVNOG DRŽAVNOG TUŽILAŠTVA

Pred državnim tužilaštvima u Crnoj Gori je u 2016. godini procesuirano 11 krivičnih prijava, u kojima se kao stranke pojavljuju pripadnici LGBT populacije ili LGBT nevladine organizacije.

U tri slučaja je utvrđeno da nema osnova da se pokrene krivični postupak protiv bilo kog lica za bilo koje krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti.

Postupajući po jednoj prijavi za koju je učinilac krivičnog djela ostao nepoznat, ODT Podgorica je policiji izadalo obavezujući nalog da preduzima radnje i mjere iz svoje nadležnosti radi otkrivanja učinioca krivičnog djela.

ODT Podgorica je 02.12.2016. godine dostavilo na nadležnost Višem državnom tužilaštvu u Podgorici 3 krivične prijave, kako bi ocijenili da li u radnjama prijavljenih lica ima elementata bića krivičnog djela rasna i druga diskriminacija iz člana 443 stav 3 KZ Crne Gore. Navedene krivične prijave su, nakon ocjene njihove sadržine, vraćene na ndaležno postupanje ODT Podgorica, jer u radnjama prijavljenih lica nema elemenata bilo kojeg krivičnog djela iz nadležnosti Višeg državnog tužilaštva.

U vezi sa 4 krivične prijave, koje je Uprava policije dostavila Višem državnom tužilaštvu u Podgorici 06.12.2016., nakon što je ocijenjeno da u radnjama prijavljenih lica nema elemenata bilo kojeg krivičnog djela iz nadležnosti višeg tužilaštva, dato je uputstvo policiji da nakon pribavljanja održanih podataka krivične prijave podnese nadležnim osnovnim državnim tužilaštvima.

Tabelarni pregled procesuiranih predmeta pred državnim tužilaštvima tokom 2016. godine, u kojima se kao stranke pojavljuju pripadnici LGBT populacije

VIŠE DRŽAVNO TUŽILAŠTVO U PODGORICI								
br.	državno tužilaštvo	Podnosilac krivične prijave	Broj podnijetih krivičnih prijava	Pravni osnov podnošenja krivične prijave	Datum podnošenja krivične prijave	Broj odbačenih krivičnih prijava	Vrijeme trajanja postupka	Napomena
1.	Više državno tužilaštvo u Podgorici	/	1	Čl.199 KZ Crne Gore-povreda ugleda naroda, manjinskih naroda i drugih manjinskih nacionalnih zajednica	/	1	/	Više državno tužilaštvo je 11.03.2016. dostavilo ODT-u u Podgorici na nadležnost spise predmeta formirane povodom izjave J.P. na proslavi Nove godine po julijanskom kalendaru 2016. godine, na ocjenu, da li su njegovim radnjama ostvareni bitni elementi bića krivičnog djela iz čl. 199 KZ Crne Gore. Ocjenom spisa, tužilac je našao da nema osnova da se pokrene krivični postupak protiv bilo kog lica za bilo koje krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti.
2.	Više državno tužilaštvo u Podgorici	UP-Sektor kriminalističke policije – CB Podgorica	4	/	06.12.2016.	/	/	Uprava policije – CB Podgorica je dostavila Višem državnom tužilaštvu u Podgorici 06.12.2016. na ocjenu 4 krivične prijave protiv 4 lica. Nakon što je VDT Podgorica ocijenjenio da u radnjama prijavljenih lica nema elemenata bilo kojeg krivičnog djela iz nadležnosti višeg tužilaštva, dato je uputstvo policiji da nakon pribavljanja odrđenih podataka krivične prijave podnese nadležnim osnovnim državnim tužilaštvima.
OSNOVNO DRŽAVNO TUŽILAŠTVO U PODGORICI								
br.	državno tužilaštvo	Podnosilac krivične prijave	Broj podnijetih krivičnih prijava	Pravni osnov podnošenja krivične prijave	Datum podnošenja krivične prijave	Broj odbačenih krivičnih prijava	Vrijeme trajanja postupka	Napomena
1.	ODT Podgorica	S.M.	1	Čl.399 st.1 KZ Crne Gore – nasilničko ponašanje	15.01.2016.	/	/	Prijava je podnesena protiv NN izvršioca. pa je policiji dat obavezujući nalog da preduzima mjere i radnje iz svoje nadležnosti radi otkrivanja učinioca krivičnog djela

2.	ODT Podgorica	NVO Forum Progres	3	Čl. 433 st. 3 KZ Crne Gore – rasna i druga diskriminacija	29.11.2016.	/	/	ODT Podgorica je 02.12.2016. godine dostavilo na nadležnost Višem državnom tužilaštvu u Podgorici 3 krivične prijave, kako bi ocijenili da li u radnjama prijavljenih lica ima elementata bića krivičnog djela rasna i druga diskriminacija iz člana 443 stav 3 KZ Crne Gore. Navedene krivične prijave su, nakon ocjene njihove sadržine, vraćene na ndaležno postupanje ODT Podgorica, jer u radnjama prijavljenih lica nema elemenata bilo kojeg krivičnog djela iz nadležnosti Višeg državnog tužilaštva
3.	ODT Podgorica	NVO Forum Progres	2	Čl.233 st.1 KZ Crne Gore – povreda moralnih prava autora i interpretatora	29.11.2016.	2	/	ODT Podgorica je ocjenom spisa utvrdio da nema osnova da se pokrene krivični postupak protiv bilo kog lica za bilo koje krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti

PODACI DOBIJENI OD VRHOVNOG SUDA CRNE GORE

Parnični predmeti

Pred nadležnim sudovima, predmeta, odnosno, sudskih postupaka, u kojima su kao stranke pojavljaju pripadnici LGBT populacije ili LGBT nevladine organizacije, u toku 2016.godine, nije bilo.

Krivični predmeti

U 2016 godini, pred crnogorskim sudovima ukupno je bilo u radu **2 krivična predmeta** u kojima se kao oštećeni pojavljuju pripadnici LGBT populacije. Oba postupka bila su u radu pred Osnovnim sudom u Podgorici. Jednom presudom je izrečena kazna zatvora u trajanju od četiri mjeseca kao i mjera bezbjednosti oduzimanja predmeta (municije za vatreno oružje kategorije B-5 metaka za pištolj kalibra 9mm), dok je u drugom predmetu okrivljeni oslobođen optužbe. Obje presude su pravosnažne.

Tabelarni pregled procesuiranih krivičnih predmeta pred sudovima u 2016. godini, u kojima se kao stranke pojavljuju pripadnici LGBT populacije

OSNOVNI SUD PODGORICA									
PP br.	Nadležni sudski organ	Podnosilac optužnog predloga i pravna kvalifikacija djela koje se stavlja na teret	Pol i godište rođenja oštećenog	Datum podnošenja optužnog predloga, odnosno podizanja optužnice	Datum donošenja pravosnaž. odluke	Vrsta donijete odluke	Vrijeme odlučivanja	Izjavljena žalba	Napomena
K.br.51/15	Osnovni sud Podgorica	Čl.168 st.2 u vezi st.1 KZ Crne Gore – ugrožavanje sigurnosti i čl.403 st.1 KZ Crne Gore – nedozvoljeno držanje oružja i eksplozivnih materijala	Fizičko lice – ženski pol	/	10.02.2016.	Osuđujuća odluka	2 mjeseca	/	Presuda je potvrđena presudom Višeg suda u Podgorici Kž.br.1368/15
K.br.180/15	Osnovni sud Podgorica	ODT Podgorica, Čl.290 st.2 KZ Crne Gore – nesavjesno pružanje ljekarske pomoći	Fizičko lice – muški pol	09.03.2015.	08.06.2016.	Oslobađajuća odluka	11 mjeseci	ODT	Presuda je postala pravosnažna presudom Višeg suda u Podgorici Kž.br.541/16, kojom je žalba ODT Podgorica odbijena kao neosnovana

PODACI DOBIJENI OD VIŠEG SUDA ZA PREKRŠAJE

U 2016. godini, sudovi za prekršaje u Podgorici, Budvi i Bijelom Polju nijesu imali u radu predmete iz oblasti Zakona o zabrani diskriminacije koji se odnose na prijavljene slučajeve diskriminacije prema pripadnicima LGBT populacije, ali su primili u rad 3 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka u vezi sa nasiljem i drugim oblicima napada na pripadnike LGBT populacije koji su procesuirani kao prekršaji iz oblasti Zakona o javnom redu i miru. Dva navedena predmeta su formirana u Sudu za prekršaje u Podgorici (PP br.2758/16 i PP.br.11816/16), dok je jedan predmet formiran u Sudu za prekršaje u Budvi-Ojeljenje u Herceg Novom (PP.br.1822/16).

Pregled novih predmeta, sa svim raspoloživim podacima dat je u tabeli br.1:

Tabela br.1 Pregled predmeta po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka podnijetim u toku 2016. godine (novi predmeti), u kojima se kao stranke pojavljuju pripadnici LGBT populacije

SUD ZA PREKRŠAJE PODGORICA										
PP br.	Sud za prekršaje u Podgorici	Podnosilac zahtjeva i pravna kvalifikacija prekršaja koja je stavljena na teret	Osnov diskriminacije	Pol i godište rođenja diskriminisanog lica	Datum podnošenja zahtjeva	Datum donošenja pravosnaž. odluke	Vrsta donijete odluke(i iznos)	Vrijeme odlučivanja	Izjavljena žalba	Napomena
2758/16	Sjedište suda	Uprava policije čl.7 JRM ZJRM	Seksualna orijentacija	Fizičko lice-muški pol	04.04.2016.	21.05.2016.	Oslobađajuća odluka		Dana 04.07. 2016. godine izjavljena žalba. Viši sud za prekršaje Crne Gore ukinuo prvostepenu odluku i predmet vratio na ponovno odlučivanje.	Ponovni postupak se vodi pod novim brojem 8980/16-26
11816/16	Sjedište suda	Uprava policije čl. 19 ZJRM	Seksualna orijentacija	Fizičko lice-muški pol	23.12.2016.	Postupak u toku				

SUD ZA PREKRŠAJE BUDVA										
PP br.	Sud za prekršaje u Budvi	Podnosilac zahtjeva i pravna kvalifikacija prekršaja koja je stavljena na teret	Osnov diskriminacije	Pol i godište rođenja diskriminisanog lica	Datum podnošenja zahtjeva	Datum donošenja pravosnaž. odluke	Vrsta donijete odluke(i iznos)	Vrijeme odlučivanja	Izjavljena žalba	Napomena
1822/16	Odjeljenje H.Novi	Uprava policije čl.7.st.1 ZJRM	Seksualna orijentacija	Grupa LGBT	06.12.2016.	Postupak u toku				

Pregled predmeta po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka podnijetim sudovima za prekršaje u toku 2014. i 2015. godine a koji su bili u radu sudova za prekršaje u toku 2016. godine (prenijeti predmeti)

U toku 2016. godine sudovi za prekršaje su imali u radu 6 predmeta iz ranijih godina u vezi sa slučajevima diskriminacije, nasilja i drugih oblika napada na pripadnike LGBT populacije, po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka podnijetim u toku 2014. i 2015. godine (prenijeti predmeti).

Tabela br.2 Pregled predmeta po zahtjevima za pokretanje prekršajnog postupka iz ranijih godina (prenijeti predmeti), u kojima se kao stranke pojavljuju pripadnici LGBT populacije

SUD ZA PREKRŠAJE PODGORICA										
PP br.	Sud za prekršaje u Podgorici	Podnosilac zahtjeva i pravna kvalifikacija prekršaja koja je stavljena na teret	Osnov diskriminacije	Pol i godište rođenja diskriminisanog lica	Datum podnošenja zahtjeva	Datum donošenja pravosnaž. odluke	Vrsta donijete odluke(i iznos)	Vrijeme odlučivanja	Izjavljena žalba	Napomena
5603/15	Sjedište suda	Uprava policije čl. 7,8 ZJRM	Seksualna orijentacija	Muški 1984	13.05.2015	20.11.2015. godine,	Novčana kazna 250,00 eura	6 mjeseci i 7 dana		Odluka postala pravosnažna dana 01.03.2016. godine

8085/15	Sjedište suda	Uprava policije Više državno tužilaštvo čl. 19 ZJRM	Seksualna orijentacija	Grupa LGBT	17.07.2015	16.02.2016. godine	Novčana kazna 350,00 eura	7 mjeseci		Odluka postala pravosnažna dana 27.06.2016. godine
12799/14	Sjedište suda	Uprava policije čl. 7 st.1 ZJRM	Seksualna orijentacija	Muški 1993	17.10.2014	17.05.2016.	Oslobađajuća Odluka	7 mjeseci		Odluka postala pravosnažna dana 08.06.2016. godine
12801/14	Sjedište suda	Uprava policije čl. 7, 8 i 19 ZJRM	Seksualna orijentacija i nacionalna pripadnost	Muški 1990	17.10.2014.	09.06.2016.	Postupak obustavljen	7 mjeseci i 22 dana		Odluka postala pravosnažna dana 02.08.2016. godine

SUD ZA PREKRŠAJE BIJELO POLJE

PP br.	Sud za prekršaje u Bijelom Polju	Podnosilac zahtjeva i pravna kvalifikacija prekršaja koja je stavljena na teret	Osnov diskriminacije	Pol i godište rođenja diskriminisanog lica	Datum podnošenja zahtjeva	Datum donošenja pravosnaž. odluke	Vrsta donijete odluke(i iznos)	Vrijeme odlučivanja	Izjavljena žalba	Napomena
664/15	Odjeljenje Berane	CB Berane čl.19.st.1 ZJRM	vjerska i seksualna orijentacija	Muski (godište)	17.06.2015	28.12.2015	Odbačen zahtjev	6 mjeseci i 11 dana		Odluka postala pravosnažna dana 19.01.2016. godine
665/15	Odjeljenje Berane	CB Berane čl.8.st.1 ZJRM	seksualna orijentacija	Muški (godište)	17.06.2015	26.04.2016	Opomena	10 mjeseci i 9 dana		Odluka postala pravosnažna dana 26.05.2016. Godine

SUD ZA PREKRŠAJE BUDVA										
PP br.	Sud za prekršaje u Budvi	Podnosilac zahtjeva i pravna kvalifikacija prekršaja koja je stavljena na teret	Osnov diskriminacije	Pol i godište rođenja diskriminisanog lica	Datum podnošenja zahtjeva	Datum donošenja pravosnaž. odluke	Vrsta donijete odluke(i iznos)	Vrijeme odlučivanja	Izjavljena žalba	Napomena
1141/15	Odjeljenje H.Novi	VDT Podgorica čl.19. ZJRM	Seksualna orijentacija	Grupa LGBT	16.07.2015. Ustupljen od strane Suda za prekršaje Podgorica ovom sudu 26.09.2015.	28.01.2016.	Uslovna kazna zatvora	6 mjeseci i 12 dana	-	Odluka postala pravosnažna dana 28.01.2016. godine godine
1288/15	Sjedište suda u Budvi	ODT Kotor čl.19. ZJRM	Seksualna orijentacija	Muški 1985 i 1997 godište	25.09.2015. godine	-	Postupak u toku	-	-	Održana dva pretresa. Novi zakazan za 10.02.2016. godine.

Napomena: U dva predmeta koji su označeni plavom bojom odluke su donijete pred kraj 2015. godine ali su iste postale pravosnažne u toku 2016. godine, zbog čega su navedeni predmeti, cijeneći potrebu kontinuiranog praćenja, predstavljeni u tabeli br.2

PRILOG II

IZVJEŠTAJ O REALIZACIJI AKTIVNOSTI PROISTEKLIH IZ POTPISANIH MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU I SARADNJI SA LOKALNIM VLASTIMA U VEZI UNAPREĐENJA POLOŽAJA I ZAŠTITE PRAVA LGBT POPULACIJE NA LOKALNOM NIVOU

UVOD

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava, u skladu sa mjerom 3.6.3.13 Akcionog plana za Poglavlje 23-Pravosuđe i temeljna prava, potpisuje sa opštinama u Crnoj Gori Memorandume o razumijevanju o mjerama u borbi protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta i promociji tolerancije prema LGBT osobama. Do sada je potpisano 14 Memoranduma, i to sa opštinama: Ulcinj, Bar, Budva, Kotor, Tivat, Herceg Novi, Nikšić, Danilovgrad, Berane, Kolašin, Mojkovac, Bijelo Polje, te sa Glavnim gradom Podgoricom i sa Prijesticom Cetinje.

Cilj potpisanih Memorandum je uspostavljanje i definisanje oblika saradnje u realizaciji aktivnosti na unapređenju položaja i zaštiti prava LGBT zajednice, međusobne konsultacije, razmjenu informacija i preduzimanje drugih zajedničkih mjera i aktivnosti partnera potpisnica Sporazuma, radi uspostavljanje tolerantnog okruženja prema LGBT osobama u lokalnoj zajednici.

U skladu sa duhom i principima potpisanih Memoranduma, Ministarstvo za ljudska i manjinska prava pruža podršku lokalnim vlastima u implementaciji predmetnih sporazuma. Takođe, vrši se kontinuirani monitoring njihove implementacije, te se u tu svrhu na godišnjem nivou opštinama/glavnom gradu/prijestonici dostavlja Upitnik o realizovanim aktivnostima i budućim planovima.

AKTIVNOSTI MINISTARSTVA ZA LJUDSKA I MANJINSKA PRAVA NA IMPLEMENTACIJI MEMORANDUMA U 2016. GODINI

Ministarstvo za ljudska i manjinska prava je, u saradnji sa NVO Juventasom i NVO Queer Montenegro, organizovalo 9 panel diskusija u 9 crnogoskih gradova (Nikšić, Bar, Podgorica, Cetinje, Budva, Herceg Novi, Bijelo polje, Ulcinj i Kotor) na temu „DOPRINOS UNAPREĐENJU KVALITETA ŽIVOTA LGBT OSOBA U CRNOJ GORI“. Paneli su okupili predstavnike lokalnih institucija/ustanova (tužilaštvo, sudovi, policija, škole, fakulteti, zdravstvene ustanove, centri za socijalni rad) i NVO-a iz 15 crnogoskih gradova koje se bave zaštitom ljudskih prava. Paneli su realizovani tokom juna/jula, uz učešće i podršku savjetnika predsjednika Vlade za ljudska prava i zaštitu od diskriminacije i institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Kroz realizaciju Panela, lokalnim institucijama je prezentovana LGBT politika Vlade Crne Gore, postojeći strateški i normativni dokumenti koji za predmet imaju unapređenje ukupnog društvenog položaja pripadnika LGBT populacije, te mehanizmi zaštite njihovih prava i sloboda. Takođe, kroz panele su prezentovane aktivnosti LGBT zajednice, a ukazano je i na mogućnosti saradnje lokalnih samouprava sa LGBT nevladinim organizacijama.

U cilju pružanja podrške lokalnim samoupravama na izradi, implementaciji i evaluaciji LGBT politika/akcionih planova na lokalnom nivou, upoznavanja sa dobrim praksama saradnje lokalnih vlasti sa LGBT zajednicom, te upoznavanja sa standardima i politikama Savjeta Evrope u borbi

protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta na lokalnom nivou, Ministarstvo je za predstavnike lokalnih samouprava (po jedan predstavnik iz: Ulcinja, Herceg Novog, Nikšića, Plava i Plevlje), organizovalo studijsku posjetu opštini Bolonja (Italija), 3. i 4. novembra.

Studijska posjeta je realizovana uz podršku SOGI jedinice Savjeta Evrope, sa namjerom da se kroz direktnu komunikaciju predstavnika crnogorskih opština sa lokalnim vlastima grada sa „Dugine mape“ (Bolonja), koji ima razvijenu praksu saradnje sa LGBT zajednicom, prenesu stečena znanja i iskustva. Program studijske posjete je obuhvatio i posjetu lokalnim LGBT nevladinim organizacijama i LGBT servisima, koji su predstavili modalitete i benefite saradnje sa lokalnim institucijama/ustanovama Bolonje.

AKTIVNOSTI LOKALNIH SAMOUPRAVA NA IMPLEMENTACIJI MEMORANDUMA U 2016. GODINI SHODNO POPUNJENIM I DOSTAVLJENIM UPITNICIMA

Glavni grad Podgorica je u 2016. godini nastavio sa praksom pružanja podrške održavanju Parade ponosa i učešću predstavnika Podgorice na istoj, te zalaganjem na unapređenju ljudskih prava i sloboda LGBT osoba. Naznačeno je da se ove i slične aktivnosti realizuju u intenzivnoj saradnji sa Institucijom Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i nadležnim ministarstvima.

U 2016. godini, donijet je Akcioni plan za postizanje rodne ravnopravnosti u Glavnom gradu za period 2016-2017 godine, sa definisanim mjerama kojima se promoviše i podržava rodna ravnopravnost. S tim u vezi, imenovana je i koordinatorka za rodnu ravnopravnost.

Glavni grad je informisao Ministarstvo da je ostvarena komunikacija i saradnja sa NVO LGBT Forumom Progres i NVO Queer Montenegro u vezi sa održavanjem Parade ponosa. Takođe, izvjestio je i da je Sekretarijat za kulturu i sport Glavnog grada pružio finansijsku podršku LGBTIQ Socijalnom centru za potrebe štampanja publikacije „Off line“ (Digitalne priče).

Opština Kotor je izvjestila da je 13. januara 2016. godine Ministar za ljudska i manjinska prava dr Suad Numanović boravio u službenoj posjeti Kotoru, te da se tom prilikom sastao sa predsjednikom opštine Aleksandrom Stijepčevićem i njegovim saradnicima. Tom prilikom je razgovarano i o ljudskim pravima LGBT osoba, a ministar je ponudio svu stručnu pomoć u edukaciji i senzibilisanju za rad sa pripadnicima LGBT populacije, kao i izradi Lokalnog LGBT akcionog plana.

Takođe, opština je izvjestila da je 4. jula, u Kotoru održana panel diskusija o doprinosu unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori, te da se tom prilikom učesnicima panela obratio predsjednik opštine, koji je iskazao spremnost Opštine da radi na promociji ljudskih prava i sloboda LGBT osoba. On je tom prilikom izrazio želju da se opština Kotor učlani u mrežu gradova sa „Dugine mape“, te da je opštini za to potrebna podrška resornog ministarstva i LGBT zajednice. Poseban zahtjev za podršku je istaknut u odnosu na namjeru Opštine da u narednom periodu pristupi izradi Lokalnog LGBT akcionog plana.

Opština je naglasila da je ostvarena komunikacija i saradnja sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, da je dobijen poziv Ministarstva za učešće u studijskoj posjeti Bolonji (Italija), ali da nažalost predstavnici Opštine nisu prisustvovali.

Izvršeno je i da je Opština na postavila na svom web sajtu, te proslijedila lokalnim medijima, poziv NVO Juventas, NVO Queer Montenegro za dostavljanjem predloga projekata NVO-a, u okviru raspodjele malih grantova koji se realizuje u okviru projekta „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“.

Opština Bar je izvijestila da nisu preduzimali aktivnosti na unapređenju položaja LGBT populacije, sa izuzetkom održavanja panela u organizaciji Ministarstva za ljudska i manjinska prava povodom projekta „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba“, kojem su prisustvovali i predstavnici opštine Bar, Suda, Tužilaštva i NVO-a. Takođe, izvijestili su da će u narednom periodu akcenat staviti na podizanju nivoa svijesti građana o pravima LGBT osoba.

Opština Ulcinj je informisala Ministarstvo za ljudska i manjinska prava da je u 2016. godini, u Opštini, održana panel diskusija na temu „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“, kojoj su prisustvovali predstavnici opštinskih vlasti, predstavnici NVO-a, kao i predstavnici ministarstva. Takođe, opština je informisala da je njen predstavnik učestvovao u studijskoj posjeti Bolonji (Italija), koju je organizovalo Ministarstvo sa Savjetom Evrope, sa ciljem upoznavanja predstavnika crnogorskih opština sa načinima i oblicima zaštite LGBT osoba.

Opština je izvijestila da civilni sektor u Ulcinju ne iskazuje zabrinutost kada su u pitanju prava i slobode LGBT osoba, dalje, da u kontekstu promocije turističke ponude nije poseban akcenat stavljen na promociju LGBT turizma i kulture, te da Opština Ulcinj nije predviđjala aktivnosti u 2017. godini u vezi sa predmetnom temom.

Kao ključne prepreke u realizaciji aktivnosti, u vezi sa predmetnom tematikom, Opština navodi nezainteresovanost različitih subjekata da se uključe u njihovu realizaciju, neshvatanje tačnih ciljeva takvih aktivnosti, kulturne polemike i mentalitetske prepreke za promovisanje ovog pitanja.

Opština Bijelo Polje je izvijestila o održavanju panel diskusije „doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“, koju je organizovalo Ministarstvo za ljudska i manjinska prava u saradnji sa NVO Juventas i NVO Queer Montenegro, 21. juna 2016.god. u sali Skupštine opštine Bijelo Polje. Tom prilikom, predstavnici organizatora diskusije imali su priliku da se upoznaju sa situacijom po pitanju LGBT osoba u Bijelom Polju. Na tribini je istaknuto da u Bijelom Polju nema javno deklariranih osoba iz ove populacije i da ne postoji nijedna NVO, koje za ciljnu grupu ima LGBT osobe ili ovu problematiku, te da je to stanje i dalje aktuelno.

Takođe, dodato je i da su realizovane sledeće aktivnosti:

- ✓ Povodom promocije izmjena i dopuna Zakona o rodnoj ravnopravnosti organizovan je okrugli sto za rukovodioce i zaposlene u opštinskim strukturama, kao i za predstavnike NVO. Konsultantkinja za rodnu ravnopravnost je tokom izlaganja upoznala prisutne sa pravima LGBT osoba u ovom zakonu.
- ✓ U cilju obilježavanja 01. decembra, svjetskog dana borbe protiv AIDS, u saradnji sa nevladinim organizacijama, realizovana je tribina u srednjoj školi o uticaju narkomanije na širenje AIDS-a. Predstavnici NVO govorili su o uticaju narkomanije na ekonomiju i društvo, a vršnjački edukatori su govorili o mjerama prevencije.

Naglašeno je da su ove aktivnosti realizovane u saradnji sa NVO-ima i obrazovnim ustanovama.

U pogledu daljih planova, Opština je naglasila da će raditi na promociji i zaštiti prava LGBT osoba, te na implementaciji pravnog i strateškog okvira u ovoj oblasti.

Opština Herceg Novi je izvijestila da se u saradnji sa Centrom za prevenciju u Domu zdravlja Herceg Novi kontinuirano obilježava 1. decembar – Svjetski dan borbe protiv AIDS-a, kao i 28. juli – Svjetski dan borbe protiv virusnih hepatitisa, te da se tim povodima organizuju radionice i edukacije gdje zainteresovani mogu dobiti besplatne savjete o abaviti besplatna testiranja na HIV.

Opština je naglasila i saradnju sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava – Direktoratom za unapređenje i zaštitu ljudskih prava i sloboda, te da je ta institucija u saradnji sa Savjetom Evrope organizovala u periodu od 02-05.11.2016. godine studijsku posjetu gradu Bolonji za crnogorsku delegaciju, gdje su pored predstavnika/ce Direktorata za unapređenje ljudskih prava i sloboda bili i predstavnici/ce lokalnih samouprava, kao i predstavnik NVO sektora. Saopštili su da je studijska posjeta imala za cilj upoznavanje dobrih praksi na lokalnim nivoima, razmjenu iskustava i upoznavanja različitih politika koji se vode u borbi protiv diskriminacije različitih seksualnih orijentacija i rodni identiteta shodno Preporukama CM Evrope/Rec (2010)5. Istakli su da je Grad Bolonja pokazao da ima jaku tradiciju zaštite prava LGBT zajednice, te da Gradska uprava u potpunosti podržava LGBT inicijative, i učestvuje u glavnim nacionalnim i međunarodnim mrežama u oblasti LGBT prava.

Jedna od aktivnosti realizovanih u Herceg Novom je i panel diskusija na temu “ Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori” sa ciljem jačanja uloge civilnog društva i aktivista za ljudska prava u promociji ljudskih prava LGBT osoba, koja je održana 1. jula. Panel je organizovan kao jedna od aktivnosti istoimenog projekta, koji realizuje NVO “Juventas” u partnerstvu sa NVO Queer Montenegro i NVO Institutom za pravne studije, a uz podršku Delegacije evropske unije.

U dostavljenom odgovoru na Upitnik, saopšteno je da je Turistička organizacija Herceg Novog podržala ideju da Crna Gora postane otvorena turistička destinacija za LGBT osobe. U Turističkoj organizaciji Herceg Novi su upoznati sa Master planom razvoja crnogorskog turizm, koji zagovara stvaranje različitih specijalizovanih turističkih niša, s obzirom da LGBT turizam postaje profitabilna i strateška orijentacija. Naglašeno je da se u Herceg Novom svi osjećaju sigurno, da je u njemu tolerancija izgrađivana vjekovima. U prvom redu zahvaljujući razvoju pomorstva, zatim turizma, obrazovanju građana, kao i bogatoj kulturnoj tradiciji. Iz toga proizilazi i spremnost da se prihvate i sve različitosti i različita ljudska opredjeljenja.

U pogledu konkretnih prepeka u realizaciji aktivnosti u predmetnoj oblasti, opština Herceg Novi navodi potrebu razbijanja tabua i predrasuda u vezi sa LGBT osobama, sa ciljem njihovog šireg društvenog prihvatanja. Kao osnovne mehanizme u prevazilaženju navedenih prepreka, Opština navodi podizanje nivoa svijesti javnosti i njenoj senzibilizaciji prema LGBT osobama.

Opština Tivat je izvijestila da je tokom 2016. godine realizovala predavanja o homofobiji u JU SMŠ „Mladost“ i Omladinskom klubu Tivat. Naglašeno je i da Opština ima uspješnu saradnju sa osnovnim i srednjim školama, JU Domom zdravlja Tivat, Savjetovalištem za mlade i NVO Juventasom. Dalje je naznačeno, da su u komunikaciji sa NVO Forumom Progres, NVO Juventasom i NVO Queer Montenegro, realizovane edukacije, terenske posjete i aktivnosti na osnaživanju LGBT osoba.

U pogledu daljih planova, Opština je navela da imaju namjeru da organizuju obuke i okrugle stolove na temu ljudskih prava LGBT osoba, te da vrše razmjenu iskustava sa ostalim opštinama.

Opština Nikšić je naglasila da je u 2016. godini organizovana, u saradnji sa Ministarstvom za ljudska i manjinska prava, panel diskusija na temu „Doprinos unapređenju kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori“, te da je tom prilikom ostvarena saradnja i sa JU Dom zdravlja Nikšić, Centrom za socijalni rad i školama.

Kao glavne prepreke u realizaciji aktivnosti u vezi sa pravima LGBT osoba, opština navodi postojanje stereotipa i predrasuda prema ovoj populaciji, te ukazuje na potrebu podizanja nivoa svijesti javnosti o LGBT pravima u cilju društvenog prihvatanja ove zajednice.

Kao osnovni cilj u narednom periodu Opština navodi potrebu uspostavljanja mehanizama saradnje sa drugim subjektima, a u vezi sa stvaranjem bezbjednije društvenog okruženja za pripadnike LGBT populacije.

Opština Budva nije realizovala aktivnosti na implementaciji Memoranduma o razumijevanju i saradnji sa lokalnim vlastima u vezi unapređenja položaja i zaštite prava LGBT populacije na lokalnom nivou.

Shodno odgovoru na Upitnik upućen opštini Budva, dobijen je odgovor da će aktivnosti opštine u 2017. godini biti fokusirane na promjenu percepcije LGBT osoba kod građana, kako bi se smanjila diskriminacija, odnosno povećala tolerancija i prihvatanje LGBT osoba kako u okviru njihovih porodica, tako i u lokalnoj zajednici. Ova aktivnost podrazumijeva promovisanje Strategije unapređenja kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori, za period 2013-2018.

Takođe, naglašeno je da opština Budva, u skladu sa Strategijom unapređenja kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori 2013-2018. godine, planira da realizuje aktivnosti na pružanju podrške i organizovanju programa obuke za nastavno osoblje za integraciju LGBT tematike u nastavni proces u cilju jačanja svijesti o prihvatanju različitosti. Jedna od planiranih aktivnosti je istraživanje potreba, prava i položaja mladih, uključujući i mlade LGBT osobe. Sve navedeno biće realizovano u saradnji sa nevladinim organizacijama.

PRILOG III

Ministarstvo vanjskih poslova
Generalni direktorat za multilateralne poslove

Podgorica, 03. februar 2017. godine

Br. 07/3-24/7

Informacija o realizaciji mjere 41. iz Akcionog plana za sprovođenje LGBT Strategije za 2016. godinu

U cilju realizacije mjere 41. iz Akcionog plana za sprovođenje LGBT Strategije za 2016. godinu, koja glasi „Jačanje saradnje sa NVO koje se bave pitanjima LGBT, kako u zemlji tako i u zemljama u kojima Crna Gora ima diplomatsko konzularnu mrežu“, ukazujemo da je GDM uputio instrukciju DKP-ima za održavanjem sastanaka sa eminentnim nevladinim organizacijama u zemljama prijema, kako bi se prikupila iskustva i preporuke civilnog sektora u inostranstvu na planu unaprijeđenja prava LGBT zajednice u svojim zemljama, a koja bi mogla poslužiti NVO-ima i ostalim akterima u Crnoj Gori za što bolje razumijevanje i unaprijeđenje položaja LGBT osoba.

U skladu sa navedenim, sastanke sa najvažnijim nevladinim organizacijama, održale su: Ambasada Crne Gore u Bugarskoj; Ambasada Crne Gore u Republici Sloveniji; Ambasada Crne Gore u SR Njemačkoj; Ambasada Crne Gore u Republici Albaniji; Ambasada Crne Gore u Mađarskoj; Ambasada Crne Gore u Republici Poljskoj; Ambasada Crne Gore u Ujedinjenom Kraljevstvu Velike Britanije i Sjeverne Irske; Ambasada Crne Gore u Republici Francuskoj; Ambasada Crne Gore u Republici Grčkoj; Ambasada Crne Gore u Republici Austriji.

Bugarska

Predstavnici "LGBT dejstvije" i "Bilitis" iznose da je, kao i u drugim zemljama Centralne i Istočne Evrope, društvo, još uvijek, konzervativnih nazora, kada je u pitanju LGBT populacija, međutim ističu da se situacija kreće na bolje. Na prvoj Paradi Sofia pride 2008. godine, koju je organizovala "Dejstvije", ukazali da je bilo prisutno oko stotideset učesnika, koji su bili napadnuti, a da je više destina napadača uhapšeno. Zatim su parade koje su kasnije organizovane protekle u miru, a u 2015. godini, bilo je prisutno hiljadu i petsto učesnika, kada je održan filmski festival i festival umjestnosti. Istakli su da je Bugarska pravoslavna crkva protiv bilo kakve vrste manifestacija, te da nailaze na podršku političkih partija – Bugarske socijalističke, Zelenih, Bugarske ljevice. Saopštili su da se najveći dio aktivnosti vezanih za prava

LGBT populacije dešava u Sofiji, te da postoje organizacije koje se bave ovim pitanjima i u Plovdivu, Varni, Blagoevgradu. Van velikih gradova, u pitanju je, još uvijek, tabu tema.

Predstavnici "LGBT dejstvije" i "Bilitis" ističu da je dobro što se Crna Gora ovim pitanjima bavi u toku pristupnog procesa ka EU, jer se na taj način može riješiti više pitanja nego nakon prijema, što je bio slučaj sa Bugarskom.

Slovenija

Iz NVO Legibitra, jedne od najaktivnijih i najrelevantnijih organizacija po pitanju promovisanja i zaštite prava LGBT zajednice u Sloveniji, je ukazano da se primjena nedavno donijetog Zakona o partnerskoj zajednici očekuje od februara 2017. godine, da je isti donio značajne legislativne promjene u vezi sa istopolnim parovima, na osnovu čega će istopolne partnerske zajednice uživati ista prava i obaveze kao bračni parovi. Nadalje, Zakon će tretirati neformalizovane istopolne partnerske zajednice kao vanbračne zajednice parova suprotnog pola.

Međutim, naglašeno je da ostaje otvoreno pitanje usvajanja djece od strane istopolnih parova, kao i pravo na asistiranu reprodukciju. Ukazano je da su trenutne aktivnosti usmjerene na pravno priznanje roda (legal gender recognition) u Sloveniji, prvobitno u registrima matičnih knjiga.

U pogledu saradnje sa crnogorskim NVO-ima koje se bave ovim pitanjem, iz NVO Legibitra je istaknuto da održavaju kontakt, ali da trenutno nema zajedničkih projekata. Međutim, ukazano je na zajedničku platformu saradnje, odnosno LGBTI udruženje jednakih prava Zapadnog Balkana i Turske – ERA, koje je osnovano prošle godine, sa sjedištem u Beogradu. Istaknuto je da su se ove godine ERA-i pridružile Hrvatska i Slovenija, te da to predstavlja odličan modus za buduću saradnju između organizacija koje se bave ovim pitanjem.

Iz NVO Legibitra je posebno naglašeno da je od izuzetnog značaja „politički jasna poruka podrške“, koja ima potencijal ostvarivanja pozitivnih efekata na cijelo društvo. S tim u vezi, ukazano je da je „potrebno raditi na dijalogu“, koji je nužan za prepoznavanje prava LGBT zajednice u društvu. Takođe, istaknuta je potreba sprovođenja istraživanja u cilju „nadaograđivanja argumentacije“ predstavnika LGBT organizacija.

Njemačka

Iz NVO Schwulenberatung Berlin ističu da pripadnici LGBT zajednice još uvijek imaju negativna iskustva diskriminacije, kao i da su izloženi posebnim zdravstvenim rizicima. Osim navedenog, ukazali su da konvencionalna zdravstvena zaštita kao i zdravstvene ustanove za mentalno zdravlje nisu obučene i opremljene da pružaju adekvatnu podršku pripadnicima LGBTI populacije. Istakli su da imaju odličnu komunikaciju sa Vladom Njemačke koja finansira sve njihove aktivnosti i boravak 175 LGBTI pripadnika u njihovim prostorijama (banka im omogućila kredit da isplate zgradu u kojoj rade i borave), a takođe je istaknuto da je stalno zaposleno 120 osoba, većinom LGBTI osoba ali među zaposlenima ima i jedan broj heteroseksualaca. Godišnje

daju 5000 savjeta, imaju prostorije za liječenje LGBTI osoba od HIV, depresije i zavisnosti od droga kao i za staranje o starijim osobama. Organizacija posjeduje nekoliko stanova, restoran i sportske sadržaje koje mogu otvoreno koristiti i njihove komšije koji su heteroseksualci.

Predstavnici NVO Schwulenberatung Berlin ukazali da je najvažnije za LGBTI populaciju da komuniciraju sa vlastima kako bi dobili sredstva za prostorije i za projekte, te za potrebne aktivnosti. Na taj način ovakve organizacije svojim radom preuzimaju ulogu socijalnih institucija i rade na prevenciji i podršci zdravstveno ugroženih pripadnika društva. Pomenute druge NVO koje se bave zakonskim rješenjima zaštite LGBTI populacije (LSVD - Lesben-und Schwulenverband).

Predstavnici NVO LSVD (Lesbian and Gay Federation in Germany) naglasili da planiraju da organizuju u septembru 2017 godine konferenciju u Crnoj Gori u organizaciji ERA (krovna organizacija LGBT asocijacija za Zapadni Balkan i Tursku koja broji 40 organizacija) i Vlade Crne Gore u saradnji sa NVO LGBT Forum Progress. Očekuje se podrška drugih asocijacija i predstavnika Vlade Crne Gore tj. MVP. Tema konferencije bi bila implementacija zakona o pravima LGBTI zajednice u svakodnevnom životu. Izrazili su zadovoljstvo onim što je Crna Gora ostvarila i što ostvaruje u oblasti prava LGBTI zajednice i obećali da će nastaviti saradnju sa odgovarajućim institucijama i NVO u Crnoj Gori.

Iz NVO Udruženje homoseksualaca Berlina i Brandenburg (LSVD Berlin-Brandenburg) je informisano o radu ove NVO, koja je osnovana kao grupa za politički pritisak prema državnim i pokrajinskim institucijama u cilju poboljšanja položaja populacije homoseksualaca. Njihova uloga je da omoguće LGBTI pripadnicima da dobijaju informacije o pravima i implementaciji socijalnih projekata sa ciljem da budu vidljivi ne samo u gradu Berlinu već i u cijeloj zemlji i društvu.

Saradnja NVO LSVD Berlin Brandenburg se odvija sa preko 100 organizacija u koje spadaju i migrantske organizacije, razne kompanije, religijske institucije itd. Naglašena je odlična saradnja sa protestanskom i jevrejskom zajednicom dok je saradnja sa katoličkom i muslimanskom zajednicom u statusu dijaloga i ostvarivanju prvih koraka saradnje. Do sada je ova NVO organizovala preko 100 radionica u osnovnim školama Berlina i to za djecu uzrasta do 13 godina sa temama o porodici, a sa tinejdžerima o temama o odnosima mladih i seksualnoj orijentaciji na različitim jezicima: turskom, ruskom, arapskom i engleskom.

Albanija

Iz NVO OMSA je istaknuto da kada je u pitanju život ove populacije u Albaniji, iako je zakonodavni okvir u dobroj mjeri usaglašen sa evropskim standardima, problem i dalje ostaje u njenoj implementaciji. Ukazano je da svijest ljudi da prihvate različitosti još nije na tom nivou koji bi im omogućio potpunu integraciju u društveni i politički život države. Osim toga, većina poslanika u Parlamentu sa nepoštovanjem i nerazumijevanjem njihovih prava i problema govori o ovoj populaciji, te da su često ovi govori sa dozom ignoracije i sa omalovažavanjem. Dalje je istaknuto da u budžetu države postoje određena sredstva koja su namijenjena za zaštitu i

unapređenje prava LGBT osoba, koja oni ne mogu koristiti ali ih mogu kontrolisati da li se namjenski upotrebljavaju.

Takođe je iz pomenute NVO saopšteno da najveći oblik diskriminacije osjećaju pri zapošljavanju (pogotovo pripadnici transrodne zajednice), zbog čega su prinuđeni da traže azil u zemlje EU kako bi ostvarili ovo pravo. Ova kao i druge NVO organizacije koje se u načelu bave pitanjima ljudskih prava posebno rade na problemu prihvata od strane porodica jer je to prva stepenica koju nije lako preskočiti nakon deklarisanja u ovom svojstvu.

Mađarska

Iz LGBT Asocijacije Mađarske ističu da je LGBT Asocijacija aplicirala za određene regionalne projekte, uključujući i kod Višegradskog fonda, u kojima su uključene i države Zapadnog Balkana. U tom kontekstu, izražena je spremnost da LGBT Asocijacija sarađuje sa LGBT organizacijama iz Crne Gore, a pomenuta je takođe i mogućnost zajedničkog apliciranja za fondove EU, posebno u kontekstu regionalnog istraživanja o pravima LGBT osoba. Saglasili su se da razmotre mogućnosti za uspostavljanje konkretne saradnje između LGBT Asocijacije i odgovarajućih organizacija u Crnoj Gori, sa ciljem potencijalnog učešća na zajedničkim projektima.

Poljska

Predstavnici LGBT - NVO Kampanja protiv homofobije obavijestili o situaciji u Poljskoj u pogledu LGBT populacije ističući da nema legalnih okvira u kojima mogu da djeluju. Tražili promjenu nekih zakona koji bi im omogućili da imaju ista prava kao i ostali, posebno u obrazovanju, zdravstvu, porodičnom pravu, pristupu socijalnim institucijama, bezbjednosti, što potkrijepili konkretnim primjerima. Ukazali da traže uvođenje zakona o antidiskriminaciji što bi im pomoglo u praksi kao i uvođenje u pravni sistem zakona protiv mržnje za pripadnike drugačije seksualne orijentacije. Finansiraju se iz privatnih izvora, pomažu i međunarodne fondacije. Katolička crkva nije naklonjena, smatraju da su vjernici više naklonjeni od pripadnika crkvenog vođstva.

Upoznali su da je u Poljskoj dosta otežana situacija u pogledu pravnog okvira kojim se osigurava zaštita prava LGBTIQ osobama, te da ne postoji zakon kojim se omogućava sklapanje istopolnih brakova niti iskazana spremnost vlasti da skorije dođe do njegovog donošenja. Kritikuju izjave političara koji se pozivaju na Ustav, u kome je brak definisan kao zajednica između žene i muškarca, te da nema izgleda da će dozvoliti, barem sadašnja vladajuća većina, izmjene na tom planu. Podsjetili su da je Poljska među šest članica EU koje ne dozvoljavaju istopolne brakove. Ovo pitanje povlači brojne druge probleme u ostalim oblastima, počevši od toga da razni biro i institucije proizvoljno tumače pravo pa onemogućavaju LGBTIQ osobama da pribave potrebne potvrde o bračnom statusu kako bi sklopile brak sa osobom istog pola van Poljske. Zatim se osporava i otežava dobijanje poljskog državljanstva za djecu iz istopolnih brakova sklopljenih u nekoj drugoj državi.

Zaključeno je da je evidentna potreba zaštite od diskriminacije zasnovane na polnoj orijentaciji, rodnoj jednakosti i rodnoj opredijeljenosti, posebno u oblastima porodičnog prava, obrazovanja

i zdravstva, te da će navedena organizacija nastaviti da poljskim vlastima ukazuje na neophodnost usvajanja preporuka koje se odnose na donošenje legislative koja će omogućiti sklapanje istopolnih brakova i zabranu svakog vida diskriminacije LGBTIQ osoba.

Ujedinjeno Kraljevstvo Velike Britanije i Sjeverne Irske

Predstavnici "Stonewall"-a su informisali o aktivnostima svoje organizacije i posebno ukazali na značaj saradnje u regionu kroz ERA – LGBTI (Equal Rights Association) udruženje za jednaka prava LGBTI osoba zapadnog Balkana i Turske a koja ima za cilj promovisanje snažnije saradnje između državnih institucija i lokalnih LGBT organizacija kroz regionalnu platformu za razmjenu primjera dobrih praksi i jačanje kapaciteta institucija i povećanje vidljivosti LGBT organizacija. Predstavnik „Stonewall“-a je učestvovao na Prvoj konferenciji ERA LGBTI koja je 2016. godine organizovana u Prištini. Sagovornici su izrazili nadu da će na sljedećoj Konferenciji ERA-LGBTI ispred Crne Gore uzeti učešće i ministar za ljudska i manjinska prava.

Saopšteno je da je „Stonewall“ sa partnerima organizovao konferenciju pod nazivom „Pristup pravdi“ koja je održana od 6. do 9. decembra u Londonu a na kojoj su učestvovali i predstavnici civilnog društva iz Crne Gore iz organizacija „Juventas“ i „Kvir Montenegro“. Projekat „Pristup pravdi“ ima za cilj identifikovanje izazova u radu institucija u slučajevima zločina iz mržnje prema LGBT osobama, modalitetima saradnje civilnog društva i institucija, policije, tužilaštva i sudstva.

Iz „Stonewall“-a su informisali i o „Global Diversity Champions“ programu „Stonewall“-a koji predstavlja forum za razmjenu najbolje prakse poslodavaca u međunarodnim organizacijama koje su posvećene ravnopravnosti LGBT osoba širom svijeta. U pitanju je program koji pruža mogućnost za informisanje međunarodnih kompanija i organizacija o izmjenama zakona i njihovim posljedicama po njihove zaposlene u zemljama širom svijeta. Istaknuta je mogućnost saradnje sa Crnom Gorom i kroz ovaj program ukoliko za to postoji interesovanje sa naše strane.

Pohvalili su učešće predstavnika Vlade na ministarskom nivou na paradi ponosa i prenijeli interes za saradnjom sa crnogorskim institucijama. Posebno su se interesovali za Akcioni plan za sprovođenje Strategije za 2017. godinu i zamolili za uvid u ovaj dokument.

Francuska

Predstavnik Inter-LGBT predstavio je organizaciju čiji je član, i njene aktivnosti na nacionalnom i međunarodnom planu. Istaknuto je da organizacija Inter-LGBT okuplja šezdeset asocijacija članica različitog formata u regionu Ile de France, koje se kroz različite modalitete bave zaštitom prava LGBTI zajednice (udruženja homoseksualnih porodica, koalicija za borbu protiv side, sportska federacija lgbt itd).

Navedeno je da je Inter-LGBT usmjerena na podizanje svijesti i socijalnu inkluziju u privatnom sektoru, budući da je radno mjesto prva i najčešća tačka diskriminacije. Na nacionalnom nivou postoje redovni kontakti sa organima izvršne vlasti, a važan iskorak napravljen je u maju 2013.

kada je Francuska postala 9. evropska i 14. država u svijetu koja je legalizovala homoseksualne brakove. Iz Inter-LGBT je ukazano da se godišnje organizuju po dva susreta predstavnika najaktivnijih NVO u Parizu sa predsjednikom i premijerom Francuske na kojima se razmatraju zakonske pretpostavke i mogućnosti daljeg unapređenja osnovnih prava i sloboda LGBTI zajednice. Posebno je ukazano da je ista praksa postojala i tokom mandata konzervativne desničarske vlade.

Istaknuto je i da važan okvir međunarodne saradnje predstavlja Koalicija država za jednaka prava, sa ciljem unapređenja jednakosti u svijetu, kako u pogledu razmjene informacija, iskustava u promociji i zaštiti prava LGBTI zajednice u svijetu, bilateralno i multilateralno, tako i zbog stvaranja neophodne koordinacije finansijske i političke podrške vlada i međunarodnih organizacija usmjerenih ka unapređenju zaštite ljudskih prava i promocije inkluzivnog razvoja za LGBTI osobe.

Iznijeto mišljenje da Crna Gora ima solidan zakonodavni okvir, te da bi u pravcu daljeg unapređenja položaja LGBTI osoba, dobar model koji bi mogla slijediti predstavljaju Slovenija i Hrvatska, posebno imajući u vidu evropske aspiracije. U smislu preporuka Inter-LGBT navodi da je na planu promocije LGBTI prava potrebno sprovođenje komunikacione kampanje i veća medijska angažovanost.

Grčka

Predstavnici NVO "Athens Pride" ističu da prikupljaju finansijska sredstva organizovanjem niza aktivnosti i događaja, a u tome su im pomagale i neke privatne kompanije, kao i ambasade u Atini. Kao jedan od najbitnijih projekata, koji je pomogao edukaciji mladih osoba, izdvojen je projekat "LGBT helpline", koji je podrazumijevao otvaranje telefonske linije, ne samo za razgovor pojedinca sa specijalizovanim psihologom za data pitanja, već i za konsultacije sa profesorima u školama kako treba edukovati mlade koji pripadaju LGBT populaciji. Naglašeno je da je i prije godinu dana u Parlamentu Grčke izglasan zakon o civilnom partnerstvu između istopolnih osoba, ali da LGBT populacija nije pretjerano zadovoljna istim, budući da teže usvajanju zakona o istopolnim brakovima, kako bi partnerima bilo zagarantovano više prava koja proističu iz ovakve zajednice.

NVO "Color Youth" se primarno bavi i okuplja mlade pripadnike LGBT populacije. Osnovani su ih volonteri NVO "Athens Pride" i broje oko 70 članova. Višeslojno je strukturirana i čine je tri podgrupe. Prva zagovara ideje o zaštiti prava LGBT na svim nivoima i u svim granama vlasti (izvršna, zakonodavna, sudska), druga je grupa podrške manje privilegovanim pripadnicima LGBT, kao što su transseksualne i transrodne osobe, dok treća za cilj ima tzv. "razvoj zajednice". Dimenzija koju zagovaraju i koja je za njih kao mlade veoma bitna je učešće u javnom dijalogu kada su u pitanju zakoni koji se tiču LGBT osoba.

Jedan od najuspješnijih projekata koje su do sada realizovali je projekat "Tell us", gdje su bilježili iskustva pripadnika LGBT populacije od strane homofobičnih osoba, a izvještaje o incidentima i diskriminaciji protiv pomenutih osoba slali Mreži za praćenje nasilja (Violence recording

network) koja je ustanovljena od strane Grčke nacionalne komisije za ljudska prava i kancelarije UNHCR-a u Grčkoj sredinom 2011. godine.

NVO "Color Youth" iz Atine je voljna da sarađuje sa zainteresovanim NVO iz Crne Gore, budući da pomaže u uspostavljanju sličnih organizacija ne samo u okviru Grčke, već i van granica svoje zemlje.

Austrija

Ambasada Crne Gore u Beču imala razgovor sa direktorom Jedinice za borbu protiv diskriminacije istopolnih i transrodnih stilova života (WAST) Wolfgangom Vilhelmom (Wolfgang Wilhelm).

Jedinica za borbu protiv diskriminacije istopolnih i transrodnih stilova života (WAST) je organizacija koja je, kao dio uprave grada Beča, osnovana 1998. godine, a bavi se pružanjem besplatne pravne pomoći u slučajevima diskriminacije, obrazovnim radom, podizanjem svijesti o prihvatljivosti različitosti i projektima koji se bave zaštitom i promocijom prava LGBT populacije.

Iz WAST-a je istaknuto da je u 2016. godini usvojena legislativa kojom se omogućava usvajanje djece od strane istopolnih roditelja, ali da tek predstoje naporima na usvajanju propisa kojima će biti omogućen brak. Kada su u pitanju obuke i edukacija u školama, saopšteno da je i dalje prisutan otpor, pa se kontinuirano organizuju sastanci sa udruženjima roditelja. Osim toga, istaknuto je da na otpor nailaze i u pravosudnim organima, posebno kada su u pitanju obuke koje su prilagođene sudijama. U policiji godinama funkcioniše gej policijska grupa koja broji tridesetak članova i koja je zadužena za edukaciju policijskih službenika.

Zaključak

Na osnovu izvještaja sa održanih sastanaka DKP-a sa navedenim NVO-ima koje se bave pitanjima od značaja za LGBTI populaciju, može se zaključiti da mnogi inostrani NVO-i pridaju veliku ulogu medijima, naročito javnim servisima. Takođe veoma značajnom vide i komunikaciju sa vlastima, kako bi se obezbijedila potrebna sredstva za djelovanje nevladinih organizacija. Osim navedenog, brojne NVO su uspjele da u svojim zemljama izdejsvuju zakonsko regulisanje pitanja partnerske zajednice, što smatraju veoma bitnim obzirom da se na taj način obezbijeduje da istopolne partnerske zajednice uživaju ista prava i obaveze kao bračni parovi. Najveći oblik diskriminacije vide kod zapošljavanja, za šta rješenje vide u podizanju svijesti i u socijalnoj inkluziji u privatnom sektoru. Kada je u pitanju saradnja sa crnogorskim NVO-ima, izražena je spremnost za uspostavljanje konkretne saradnje, naročito kroz zajedničke projekte.

U prilogu:

- Materijal sa preporukama kojeg su pripremili predstavnici LGBT - NVO Kampanja protiv homofobije iz Poljske;
- Kontakti NVO iz Slovenije;
- Kontakti NVO iz Grčke